

Влада Републике Србије

**ИЗВЕШТАЈ О МЕЂУНАРОДНОЈ ПОМОЋИ
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
У 2011. ГОДИНИ**

**Канцеларија за европске интеграције
Београд, април 2012**

1. ПРЕГЛЕД ИЗВЕШТАЈА	3
2. ПОЛИТИЧКО – ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ	4
3. КООРДИНАЦИЈА РАЗВОЈНЕ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	8
3.1 Координациони и консултативни механизми	8
3.2. Планирање развојне помоћи за 2011- 2013 (документ “Потребе Републике Србије за међународном развојном помоћи” и секторски приступ)	9
3.3. Процес програмирања у 2011. години са посебним освртом на ИПА 2012	9
3.4 Увођење децентрализованог система за управљање ЕУ фондовима	12
3.5. Јачање капацитета и комуникација у области координације ЕУ фондова и развојне помоћи	13
3.6. Унапређење информационог система ИСДАКОН	14
3.7. Међународна и регионална сарадња у области координације помоћи	15
4. СТРУКТУРА И НИВО РЕАЛИЗАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПОМОЋИ	17
4.1. Бесповратна помоћ и концесионални кредити	18
4.2. Однос средстава ЕУ и остатка развојне помоћи	19
4.3. Хуманитарна и развојна помоћ	20
4.4. Техничка помоћ и инвестиције	21
4.5. Буџетска подршка и пројектно финансирање	21
4.6. Преглед међународне помоћи по секторима	22
5. БУДУЋЕ АКТИВНОСТИ И ИЗАЗОВИ	30
6. АНЕКСИ	32
Анекс 1 – Преглед процене реализације међународне помоћи у 2011. години, по развојним партнерима и секторима (износи су у милионима евра)	32
Анекс 2 – Преглед обука одржаних у 2011. години у области координације међународне помоћи	40
Анекс 3 – Списак споразума о међународној помоћи закључених у 2011. години	42

1. ПРЕГЛЕД ИЗВЕШТАЈА

Извештај о међународној помоћи Републици Србији у 2011. години, припремљен од стране Канцеларије за европске интеграције, односи се на реализовану развојну помоћ у тој години и обухвата преглед процеса планирања и координације средстава предприступних фондова Европске уније и друге међународне помоћи Републици Србији као и анализу реализоване помоћи. Извештај такође даје преглед будућих активности и изазова везаних за планирање, координацију и праћење међународне помоћи.

Друштвено– економске прилике током 2011. године окарактерисане су релативно стабилном политичком ситуацијом и друштвеним консензусом који је резултирао значајним искорацима на путу европских интеграција. Европска комисија у свом извештају Европском савету током ове године позитивно је оценила реформски курс Владе Србије и дала јасну препоруку додељивања статуса кандидата¹. Процес приближавања ЕУ, као и реформу друштвено – економског система додатно су усложњавале и отежавале последице светске економске кризе, као и кризе у зони евра, те је стога у протеклој години Влада била принуђена на додатно спровођење економских подстицаја и социјалних мера ради очувања привредне активности и заштите угрожених слојева становништва.

Услед последица економске кризе као и рестриктивних буџета земаља основних развојних партнера до изражаја је дошла потреба унапређења координације и комуникације са представницима донаторске заједнице као и домаћим институцијама и организацијама у области управљања развојном помоћи. С тим у вези Канцеларија за европске интеграције предузела је низ мера и активности у циљу повећања ефикасности међународне развојне помоћи у виду редовних консултација са домаћим институцијама, организацијама цивилног друштва, као и донаторском заједницом.

Након знатног скока у 2009. и рекордне реализације у 2010. години, процена реализације укупне међународне помоћи у 2011. години износи око 1,02 милијарди евра, односно има тенденцију пада, за разлику од пређашњег двогодишњег периода. Овакав резултат првенствено је последица мањих буџета давалаца помоћи за поменуте намене, као последица светске економске кризе. Међународна помоћ у виду бесповратних средстава била је превасходно концентрисана на секторе локалне самоуправе, саобраћаја, као и државне управе, док су, са друге стране, концесионални кредити пратили тај тренд са додатком опште буџетске подршке која је реализована у виду меког кредита Европске уније у сврху додатне стабилизације макрофинансијске ситуације. Као највећи донатор истиче се Европска унија, са укупном реализацијом од 327,63 милиона евра у 2011. години, што чини приближно трећину укупно реализоване развојне помоћи у тој години.

Један од два највећа изазова у области коришћења међународне помоћи у наредном периоду, свакако су предстојећи избори у 2012. години и евентуалне последице смањивања одређених активности у периоду до оснивања нове Владе (очекује се одлагање одређених процеса и одлука, одлагања у закључивању међународних споразума, успоравање рада различитих радних тела као последица потребе поновног именовања представника институција услед реорганизације министарстава, као и потреба потврђивања политике и приоритета за међународну помоћ). Други изазов је припрема Србије за коришћење средстава из новог претприступног инструмента ЕУ, у оквиру нове финансијске перспективе ЕУ и буџета за 2014- 2020. годину. С тим у вези, неопходно је да релеванта регулатива ЕУ којом се дефинишу правила за коришћење тог инструмента као и упутства за припрему потребних стратешких документа за његово програмирање буду доступна земљама корисницима у што краћем року, како би све неопходне припреме биле благовремено извршене.

¹ У тренутку писања овог Извештаја, познато је да је Савет министара ЕУ 1. марта 2012. године донео одлуку о додељивању статуса кандидата Републици Србији, с' тим да одлука није пропраћена изјашњењем о датуму за почетак преговора о приступању

2. ПОЛИТИЧКО – ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ

Политичке прилике у којима је Република Србија функционисала током 2011. године биле су умерено турбулентније у поређењу са претходним трогодишњим периодом, док је на економском плану благи напредак у првој половини године упросечен стагнацијом коју је условио нови „талас“ економске кризе евидентан код најблиских спољнотрговинских партнера Србије (и шире у зони евра) у другој половини 2011. године. Спољашње и унутрашње детерминанте који су опредељивале делатност Владе Републике Србије у прве три године њеног рада остале су присутне и у четвртој, налажући притом потребе реаговања на нове друштвене и привредне захтеве у циљу задржавања дефинисаног реформског курса, економске стабилизације и европског опредељења. Финансијска криза, присутна од краја 2008. године, несмањеним интензитетом наставила је свој утицај током 2011. године, притом добијајући све карактеристике кризе реалног сектора и условљавајући потребу реаговања на том плану путем промовисања подстицајних мера привреди и становништву првенствено субвенционисањем задуживања као и подстицајима за стране и домаће улагаче. Кроз читав овај период фискални простор Републике Србије био је оштро ограничен условима *стенд бај* аранжмана са ММФ, који је окончан априла 2011. године. Док је у периоду 2009-2010 године Влада била принуђена на непопуларне мере ради смањења вишеструко критиковане обимне јавне потрошње, кроз номинално замрзавање плата и пензија у јавном сектору и органичење запошљавања у државној управи, у првом кварталу 2011. године, одлучила се на додатни свеобухватни корак у погледу сопствене реорганизације и рационализације². Реконструкција Владе у последњој години мандата мотивисана је колико настојањем да се остваре додатне уштеде, толико и прегруписањем послова државне управе у крупније повезане целине, ради повећавања делотворности и јачања фокуса у остваривању кључних циљева – стицања кандидатског статуса за чланство у ЕУ и смањења незапослености, односно побољшања животног стандарда грађана, те интензивирања привлачења страних директних инвестиција³.

У том смислу, поред мера предузиманих ради ублажавања ефеката преливања финансијске и дужничке кризе, Влада је наставила са спровођењем реформских мера у циљу убрзавања процеса приступања ЕУ, што је као крајњи резултат имало позитивну оцену и препоруку за давање статуса кандидата Србији од стране Европске Комисије. Овакав приступ конкретизован је кроз законодавну делатност Народне скупштине Републике Србије, која је током 2011. године изгласала 205 закона, од којих су се многи тицали усклађивања српске легислативе са европским правним тековинама и као таква била позитивно оцењена од стране Европске комисије.⁴ Измењен је Закон о избору народних посланика као и Закон о локалним изборима, усвојен је Закон о враћању одузете имовине и обештећењу, Закон о привредним друштвима, као и остали закони који су имали за циљ уређење правно-имовинских односа, регулисање привредног система, унапређење правосудног система, побољшање транспарентности рада државних органа и борбу против корупције као и заштиту људских и мањинских права.

Поред наставка спровођења институционалних реформи, испуњен је један од кључних услова за несметани наставак процеса европских интеграција, а уједно и један од приоритета који је постављен приликом оснивања Владе, наиме окончан је суштински део сарадње са Хашким трибуналом и тиме отклоњена једна од основних препрека у односима Републике Србије и међународне заједнице.

Паралелно са реконструкцијом Владе, промовисан је амбициознији економски и развојни програм Републике Србије, али су економске одреднице у 2011. години и даље ограничавале маневарски простор за суштинске развојне потезе, те је тежиште остало на спречавању продубљивања кризе уз настојање да се

² Усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о Влади као и Закона о министарствима у марту 2011. године, број чланова Владе смањен је са 30 (укључујући и једног министра без портфеља) на 21, при чему председник Владе обавља и функцију министра финансија, док је број ресора са 24 сведен на 17.

³ Из експозеа председника Владе поводом реконструкције Владе, 14. март 2011. године.

⁴ Аналитички извештај Европске комисије, стр.13

новим *стенд бај* аранжманом из предосторожности⁵ допринесе побољшању инвестиционе климе и смањењу перцепције ризика Србије. Као збирни показатељ економске активности, бруто домаћи производ је током 2011. године забележио умерени раст и то 3,7% у првом, 2,5% у другом, 0,5% у трећем и 0,8% у четвртном кварталу у односу на исти период претходне године, као и кумулативну годишњу стопу раста од 2%. Након релативно високих стопа раста у првом и другом кварталу, уследила је контракција и њихово смањивање, превасходно услед снижавања додате вредности сектора трговине. Као основни разлог овог тренда истиче се нова фаза финансијске кризе којом су погођене земље еврозоне као највећи трговински партнери Републике Србије а уједно и земље порекла највећег дела страних директних инвестиција.⁶ Криза одрживости јавног дуга у појединим земљама, неизвесност по питању делотворности пакета помоћи, промовисање модела штедње насупрот подстицања потрошње, као и међузависност привреда земаља ЕУ изазвала је у протеклој години ефекте преливања на ликвидност, солвентност и рентабилност српске привреде. С обзиром на недавну корекцију стопе раста европских привреда за 2012. годину од стране ММФА, која указују на рецесију од -0,5%, очекује се да ће последице по српску економију постати у потпуности видљиве наредне године што ће условити стопу раста БДП-а не већу од 0.5% на годишњем нивоу.

Индустријска производња у 2011. години остварила је раст физичког обима од 2,1%⁷ коме су највише допринели сектор снабдевања електричном енергијом, гасом и паром као и сектор рударства, док се процена раста пољопривредне производње у истом периоду креће око 0,8%. Са друге стране, међугодишња инфлација крајем године забележила је тренд снижавања ка горњој граници дозвољеног одступања од циља и износила је 7% (циљ 4,5±1,5%). Враћање инфлације у границе дозвољеног одступања извесно је у првом тромесечју 2012.⁸ Као директна последица кризе у реалном сектору и сниженог нивоа привредне активности, несолвентности и неликвидности приватног сектора, стопа незапослености достигла је ниво од 23,7%⁹. Иако се током 2012. године не очекује смањење незапослености, приметне су тенденције успоравања повећања ове стопе и њено фиксирање на тренутном или тек нешто вишем нивоу. Стране директне инвестиције у периоду јануар – новембар 2011. године износиле су 1,514 млрд евра¹⁰ што представља један од највиших износа у последњих десет година. Током 2011. године приватизовано је 14 предузећа, док су се приходи од приватизације кретали на нивоу приближно истом као и претходне године од 19 милиона евра.

Током 2011. године сектор државе остварио је дефицит од 158,4 млрд. динара. Крајем децембра усвојен је буџет Републике Србије за 2012. годину, који предвиђа дефицит од 124,4 млрд динара. Буџетом је пројектован раст издатака за зараде у јавном сектору које се исплаћују на терет буџета, док би издаци за куповину робе и услуга требало да буду нижи него у 2011. години.

Укупна спољнотрговинска размена у 2011. години износила је 22,9 млрд евра и забележила је пораст од 20,3% у односу на претходну годину. Однос извоза и увоза није се мењао током референтног периода, тако да је покривеност остала иста као и претходне године, на нивоу од 58,5%. Као позитивна тенденција издваја се преовлађујуће учешће увоза опреме и репроматеријала у спољнотрговинском дефициту, за разлику од претходних периода када је роба широке потрошње представљала доминантну компоненту. Последични дефицит платног биланса од 9.1%, који је достигао ниво виши од очекиваног, у том смислу представља охрабрујућу тенденцију услед предвиђеног последичног раста БДП-а наредне године по основу проширења репродукције. Као главни трговински партнер Републике Србије истиче се Европска унија са преко 56% укупне размене, док се на другом месту налазе земље региона у оквиру ЦЕФТА споразума са 17%, а затим следе Русија са 10%, Кина са 4% и остали. Истовремено са потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП) 29.априла 2008. склопљен је и Прелазни трговински споразум (ПТС),

⁵ Одобрено октобра 2011. године, у износу од 1,1 милијарде евра, на период од 18 месеци

⁶ Од 2001. године до данас у Србију је уложено близу 17 млрд. евра страних директних инвестиција, од чега се око 60% односи на земље ЕУ.

⁷ Билтен јавних финансија, децембар 2011.

⁸ Извештај о инфлацији, НБС, стр 8

⁹ Извештај о инфлацији, фебруар 2012, НБС, стр.47

¹⁰ Билтен јавних финансија, децембар 2011, стр 15

који покрива све спољнотрговинске аспекте ССП и представља начин заобилазке дуге процедуре ратификације као и својеврсну припрему Србије приступању царинској унији. Након једностране примене ПТС током 2009. и његовог деблокарања 1. фебруара 2010. од стране ЕУ, ефекти на привреду Републике Србију постале су уочљиве током 2010. и 2011. године. Првих 10 месеци 2011. године у размени са ЕУ остварена је покривеност увоза извозом од 61,4%, а уколико се притом узме у обзир стални тренд побољшања овог односа (у 2010. извоз је растао четири пута брже од увоза и већ током исте године достигао ниво пре кризе), може се доћи до закључака о ефикасности, значају и последицама примене ПТС.

Крајем септембра 2011. године, Србија је по први пут на иностраном тржишту продала еврообвезнице у вредности од 1 млрд. USD (десетогодишње државне хартије од вредности са годишњом каматом од 7,25%). Ови дугорочни извори финансирања биће коришћени за постепено покривање ликвидности буџета. Србија је постигла договор са Светском банком (СБ) и Међународним монетарним фондом о повлачењу прве трансхе од 200 мил. долара по основу раније договореног кредита СБ. Половина тих средстава биће искоришћена за подршку буџету, а друга половина за енергетски систем, финансирање безбедности путева и здравство.

Процес европских интеграција током 2011. године окарактерисан је испуњавањем завршних обавеза Републике Србије у фази стицања кандидатуре. Као одговор на препоруке Европске комисије садржане у Извештају о напретку Србије у 2010. години, Влада је 29. децембра 2010. године усвојила Акциони план за испуњавање приоритета из Извештаја, који је спроведен током 2011. године на високом нивоу успешности од 80%¹¹ и од стране Европске комисије оцењен као задовољавајући. Такође, председник Владе уручио је 31. јануара 2011. године европском комесару за проширење Одговоре на Упитник Европске комисије на којима је домаћа администрација радила у последњим месецима 2011. године, чиме је испуњен један од битних техничких и суштинских услова за добијање статуса земље кандидата. Извештај који је Европска комисија припремила за 2011. годину има посебну тежину за Републику Србију, јер поред оцено о напретку у процесу европских интеграција представља и аналитичку основу за квалификовано Мишљење ЕК о додељивању статуса кандидата Србији. Мишљење (као и Извештај) је објављено 12. октобра 2011. године и упућено Европском савету. У садржинском смислу оно преноси суштински позитивну препоруку ЕК о додељивању статуса кандидата Републици Србији, уз одложне услове од испуњавања којих би требало да зависи одређивање датума о отварању преговора о приступању Србије Европској унији.¹² Иако је преовладавало очекивање да ће у децембру 2011. године Савет министара ЕУ донети одлуку о додељивању кандидатског статуса Србији, оваква одлука је изостала и одложена је до првог наредног састанка почетком марта 2012. године¹³.

Након прослеђивања Споразума о стабилизацији и придруживању државама чланицама 25. октобра 2010. године, његова ратификација тече задовољавајућим темпом¹⁴. Ступање на снагу овог споразума очекује се током 2012. године, чиме би ван снаге био стављен Прелазни трговински споразум, а Србија формално добила статус државе која се придружује ЕУ¹⁵. Споразум о визној либерализацији, који је одобрен 19. децембра 2009. године, а односи се на безвизни режим путовања грађана Србије у оквиру зоне Шенгенског споразума донео је значајне резултате током 2010. и 2011. године. Број путних исправа порастао је са 1,2 милиона пре увођења биометријских исправа на чак 3,7 милиона, док са друге стране, директне уштеде грађана Републике Србије само по основу престанка обавезе прибављања виза износе 73,5 милиона

¹¹ У референтном периоду усвојена су 23 од предвиђених 29 закона.

¹² Као кључни приоритет и услов за отварање преговора о приступању у Мишљењу се наводи следеће: „Даљи кораци ка нормализацији односа са Косовом, у складу са условима процеса стабилизације и придруживања, тиме што ће се: у потпуности поштовати начела инклузивне регионалне сарадње; у потпуности поштовати одредбе Споразума о енергетској заједници; наћи решења за питање телекомуникација и узајамног признавања диплома; у доброј вери наставити са спровођењем договора који су до сада постигнути; и активно сарађивати са ЕУЛЕКС-ом, како би ова мисија могла да обавља своје функције у свим деловима Косова”.

¹³ Доношење одлуке о кандидатском статусу одложено је да би се ЕУ осведочила у даљи напредак Србије „у испуњавању обавеза које се односе на сарадњу са Приштином”. У тренутку писања овог Извештаја, познато је да је Савет министара ЕУ 1. марта 2012. године донео одлуку о додељивању статуса кандидата Републици Србији, с тим да одлука није пропраћена изјашњењем о датуму за почетак преговора о приступању

¹⁴ До краја јануара 2012., једине преостале чланице ЕУ које нису ратификовале ССП биле су Холандија, Литванија, Белија и Румунија.

¹⁵ У складу са чланом 1. и чланом 8. Споразума о стабилизацији и придруживању.

евра за 2010. и 77,3 милиона евра за 2011. годину¹⁶. Република Србија наставила је спровођење приоритета дефинисаних у оквиру Европског партнерства, као и праћење процеса интеграције кроз механизме консултовања са ЕУ и путем Унапређеног сталног дијалога. Током 2011. године настављено је са спровођењем и праћењем хармонизације прописа Републике Србије са законодавством и правним тековинама ЕУ путем редовног ревидирања и тромесечног извештавања о испуњености Националног програма за интеграцију у Европску унију.

Регионална сарадња је током 2011. године продубљена и интензивирана. Током ове године Србија је председавала Процесом сарадње у Југоисточној Европи (ПСЈиЕ) , Централно-европском иницијативом (ЦЕИ), Јадранско-јонском иницијативом (ЈЈИ) и Регионалном иницијативом за миграције, азил и избеглице (MARRI). Била је председавајућа у Споразуму о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА) током 2010. године, а током 2011. године и даље је одржавала активну улогу у Савету за регионалну сарадњу (РСС) , Споразуму о енергетској заједници, Споразуму о заједничком европском ваздушном простору (ЕСААА) и Стратегији ЕУ за дунавски регион.

¹⁶ Ова рачуница направљена је под конзервативном претпоставком да се само трећина укупних путовања у иностранство односила на посете земљама ЕУ, док су са друге стране у обзир узети само трошкови прибављања виза, без пропратних такси и накнада за прикупљену документацију.

3. КООРДИНАЦИЈА РАЗВОЈНЕ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Канцеларија за европске интеграције (КЕИ) је током 2011. године предузела низ мера и активности у циљу повећања ефективности међународне развојне помоћи, а посебно усклађености те помоћи са националним приоритетима. У овом поглављу биће представљене активности и резултати постигнути током 2011. године у области планирања, програмирања и праћења развојне помоћи Републици Србији, са освртом на рад консултативних и координационих структура, коришћене координационе инструменте, као и активности на јачању капацитета, унапређењу комуникације, као и регионалне и међународне сарадње.

3.1 Координациони и консултативни механизми

Током 2011. године, унапређен је дијалог и партнерство свих заинтересованих страна у процесу планирања, програмирања и праћења развојне помоћи: одржаване су редовне консултације са ресорним министарствима и другим релевантним институцијама у оквиру рада 8 секторских радних група за планирање развојне помоћи; одржаване су редовне консултације са представницима развојних партнера по питањима планирања и праћења развојне помоћи; формиран је механизам за консултације са организацијама цивилног друштва (одабрани конзорцијуми организација цивилног друштва за 7 сектора који врше координацију са осталим организацијама и комуницирају са Канцеларијом током консултативног процеса) и обављене консултације током процеса програмирања помоћи у 2011. години. Израђен је предлог унапређеног механизма за координацију развојне помоћи и усаглашен са представницима развојних партнера. Поред постојећих 8 секторских радних група за међународну помоћ, механизам предвиђа 14 група за координацију помоћи по областима, чији рад би се заснивао на секторском приступу (SWAp) и/или програмском приступу (РВА). У складу са препорукама, у току је формирање група за координацију помоћи, током 2011. године одржани су састанци 3 групе (у областима пољопривреде, заштите животне средине и саобраћаја). Циљ рада ових група је да омогуће редовне консултације између донатора и представника националних институција у процесу стратешког и оперативног планирања, буџетирања и праћења остваривања резултата у одређеној области. Циљеви, задаци и везе између наведених тела описани су у документу "Увођење ефикаснијег механизма координације донаторске помоћи" који је доступан на сајту www.evropa.gov.rs.

Током године редовно су одржаване билатералне консултације са развојним партнерима како у погледу програмирања, тако и праћења реализације програма финансираних из билатералне помоћи (ЕУ, УСАИД, Немачка, Чешка, Кина, Шведска, Норвешка и др.).

Сарадња са организацијама цивилног друштва

Програм сарадње са организацијама цивилног друштва (ОЦД) у области планирања развојне помоћи, посебно програмирања и праћења коришћења Инструмента за претприступну помоћ (у даљем тексту: Програм) предвидео је формирање консултативног механизма са ОЦД који као главне носиоце активности подразумева Секторске организације цивилног друштва (СЕКО). Под Секторском организацијом цивилног друштва подразумева се конзорцијум организација цивилног друштва од највише три партнера од којих је једна водећи партнер. СЕКО су одабране на основу јавног позива за пријављивање организација цивилног друштва за учешће у Програму, након чега су формирале сопствене мреже организација. СЕКО веб сајт www.cdspreadlaze.org.rs је активан од почетка маја 2011. године и редовно се ажурира информацијама о битним догађајима у раду свих СЕКО. На интернет страници су представљене све СЕКО организације, чланице мрежа око СЕКО (мреже организација су отворене за пријем нових чланова, пријавни формулари налазе се на Секо веб сајту), као и сва релевантна документа за програмирање ИПА у Србији.

СЕКО су учествовале у процесу програмирања ИПА и друге међународне развојне помоћи путем учешћа у раду секторских радних група на којима су се разматрали први нацрти предлога пројеката у периоду од 3-13.6.2011. СЕКО су позване да доставе коментаре на нацрте предлога пројеката, као и на нацрте оперативних програма. КЕИ је почетком децембра 2011. године свим СЕКО (осим СЕКО за развој људских ресурса) доставила повратне информације на коментаре на предлоге пројеката од надлежних министарстава. У децембру 2011. договорено је да се следеће године СЕКО укључе у процес програмирања већ у фази идентификације пројектних идеја, чиме се јача утицај цивилног друштва у процесу програмирања.

У циљу обезбеђивања ефективнијег и ефикаснијег учешћа организација цивилног друштва у процесу планирања развојне помоћи, посебно програмирања и праћења коришћења Инструмента за претприступну помоћ, КЕИ је половином новембра најавила серију обука чланица СЕКО мрежа. Обука се односи на фондове ЕУ доступне Републици Србији, посебно на програмирање и спровођење ИПА компоненти, и нову финансијску перспективу ЕУ.

3.2. Планирање развојне помоћи за 2011- 2013 (документ „Потребе Републике Србије за међународном развојном помоћи” и секторски приступ)

Трогодишњи, плански документ за међународну развојну помоћ „Потребе Републике Србије за међународном помоћи у периоду 2011- 2013” ревидиран је током 2010. године и усвојен од стране Владе Републике Србије у јануару 2011. године. Овај документ, заснован на секторском приступу (за осам дефинисаних сектора утврђени су приоритети и мере финансирање из међународне развојне помоћи) служио је као основа у процесу програмирања развојне помоћи у 2011. години. Поред тога, документ се користи приликом израде донаторских стратегија/ планова помоћи, неки од донатора који у процесу планирања помоћи користе овај документ су ЕУ, Немачка, Шведска, Норвешка, Швајцарска и друге.

Циљеви секторског приступа су повећање ефеката и резултата који се средствима развојне помоћи остварују у појединачним секторима, боља усклађеност помоћи која се спроводи на различитим нивоима и у оквиру различитих институција и боља усклађеност са активностима финансираним сопственим средствима.

У циљу побољшања праћења ефеката развојне помоћи, тј. остваривања планираних резултата и циљева на секторском нивоу, а самим тим и ефективнијег планирања будућих средстава, Канцеларија за европске интеграције и представници секторских група за програмирање и праћење развојне помоћи, дефинисали су сет индикатора за праћење реализације приоритета и мера дефинисаних у документу „Потребе Републике Србије за међународном помоћи у периоду 2011- 2013”. Методолошки, индикатори за приоритете (циљеве) предвиђено је да буду индикатори исхода, док је за индикаторе на нивоу мера предвиђено да буду формулисани као оутпут индикатори. До краја 2011. године, секторске групе су радиле на утврђивању и усаглашавању индикатора, као и дефинисању базних и циљаних вредности за наредне године. Рокови и процедура ревизије документа „Потребе Републике Србије за међународном помоћи” биће утврђени током 2012. године.

3.3. Процес програмирања у 2011. години са посебним освртом на ИПА 2012

Канцеларија за европске интеграције представила је овлашћеним предлагачима пројеката Акциони план за програмирање и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи Републици Србији за 2011. годину на заједничкој обуци 21. фебруара 2011. године. Акциони план представља својеврстан инструмент за координацију програмирања и као такав израђује се на годишњем нивоу за сваки нови програмски циклус, јавно се истиче на електронској страници Канцеларије за европске интеграције и садржи преглед активности у погледу идентификације, припреме оцене квалитета и одабира приоритетних предлога пројеката за

финансирање из средстава развојне помоћи, као и улоге и одговорности надлежних институција у том процесу. Сажетак Акционог плана представља календар програмирања који се превасходно усклађује са очекиваном динамиком програмирања за средства из прве компоненте Инструмента претприступне помоћи (ИПА) Европске уније, будући да је за ова средства процес програмирања најкомплекснији, обухвата најшири круг предлагача и најзначајнију алокацију бесповратних средстава на годишњем нивоу посматрано по појединачном развојном партнеру. Програмска динамика за остале донаторе календаром је одређена на уопштенији начин и током 2011. године реализована је у периоду од марта до децембра према одговарајућим процедурама и захтевима развојних партнера.

Поред заједничких процедуралних и временских одредница за целокупно програмирање независно од развојног партнера, Акциони план (и календар) за 2011. календарску годину дефинисао је и 13 специфичних програмских корака везаних искључиво за припрему Националног програма за 2012. годину у оквиру прве компоненте ИПА, и то за период фебруар-јул 2011. године. Укупно 64 нацрта предлога пројекта кандидованих за финансирање из ИПА је позитивно оцењено током иницијалне провере квалитета предлога у складу са административно-техничким критеријумима дефинисаним Акционим планом. Кроз даљи поступак селекције, Група за оцену пројеката утврдила је листу од 44 пројекта, која је након консултација са Делегацијом ЕУ у Београду (ДЕУ) и представницима Директората за проширење ЕК, сведена на 26 пројеката у износу од око 240 милиона евра, што чини око 120% годишње алокације средстава за Републику Србију у оквиру прве компоненте ИПА (и у складу је са дефинисаним поступком у програмирању према којем се кандидују пројекти за 20% додатних средстава, чиме се обезбеђује флексибилност у случају да ИПА комитет сугерише измене у приоритизованим пројектима по секторима).

У методологији програмирања ИПА 2012 промовисана су два основна стратешка и практична приступа како би се осигурала ефективност процеса у складу са секторским концептом планирања и праћења помоћи и уважили резултати обимних припремних активности за програмирање кроз посебне компоненте ИПА III, IV и V.

Прво- програмске припреме и стратешка оријентација, идентификација пројеката, консултације и верификација резултата оцењивања пројеката, обављане су кроз рад секторских Радних група. Састав секторских радних група ревидиран је након реконструкције Владе и формализован Решењима директора Канцеларије за европске интеграције у мају 2011. године. Осам Радних група успостављено је на четири године и то за следеће секторе: 1. владавина права; 2. реформа државне управе; 3. животна средина и енергетика; 4. саобраћај; 5. конкурентност; 6. развој људских ресурса, 7. пољопривреда и рурални развој, 8. грађанско друштво, медији и култура. У складу са Решењима о оснивању, циљ рада кроз секторске Радне групе је унапређење процеса програмирања ИПА и међународне развојне помоћи, успешнија координација између надлежних институција, као и активно управљање и усмеравање помоћи. Истовремено, формирање радних група представља правовремену припрему за формирање одговарајућих радних тела, чија је обавеза формирања у оквиру децентрализованог система управљања фондовима ЕУ утврђена Уредбом за спровођење ИПА. У току програмирања ИПА 2012, састанци секторских радних група одржани су у складу са календаром и то 22- 23. фебруара 2011. године (са циљем усаглашавања стратешког приступа и одабира секторских приоритета за програмирање ИПА 2012, а полазећи од документа "Потребе Републике Србије за међународном помоћи за период 2011- 2013", MIPD - Вишегодишњег индикативног планског документа Европске комисије за период 2011- 2013 и Извештаја Европске комисије о напретку Србије за 2010. годину), као и 18- 21. априла 2011. године (са циљем додатног консултовања око евентуалног спајања предлога пројеката са уже листе предлога, провере реалистичности планираних средстава и постизања договора око коначног пакета пројеката који ће бити презентовани ДЕУ). Други сет састанака омогућио је квалитетну припрему за финалне консултације са ДЕУ које су такође у формату секторских радних група одржане 25- 26. маја 2011. године. На састанцима одржаним у периоду 3-13. јуна 2011. године чланови секторских радних група су са представницима донаторске заједнице и организација цивилног друштва дискутовали о нацртима предлога пројеката који су предложени за финансирање из међународне развојне помоћи, са посебним освртом на пројекте предложене за финансирање у оквиру програма ИПА 2012. Резултат последњег круга

консултација било је дефинисање садржине пакета пројеката које је, након обављене интерне провере квалитета, Национални ИПА координатор (НИПАК) јула 2011. године доставио ДЕУ и Директорату за проширење ЕК, чиме су у складу са Акционим планом испуњени планирани кораци у програмирању ИПА 2012.

Друго- очекивање да ће до краја 2011. године Републици Србији бити одобрен статус кандидата за чланство у ЕУ, али и неизвесност у погледу ове одлуке имала је импликације на програмирање ИПА 2012 утолико што је координација процеса морала да буде довољно флексибилна да подржи опцију формулисања програма кроз све компоненте (а не само кроз прву компоненту ИПА). Током 2010- 2011. године припремљени су Стратешки оквир усклађености и нацрти оперативних програма за економски развој (трећа компонента) и за развој људских ресурса (четврта компонента), као и нацрт ИПАРД програма (пета компонента) - програмска докумената којима се дефинишу приоритети за финансирање кроз посебне ИПА компоненте. Овакво каналисање финансирања доступно је само државама кандидатима, под условом да Европска комисија акредитује систем управљања средствима ЕУ и пренесе управљачке надлежности на домаћу администрацију. У очекивању одлуке о кандидатском статусу и последично одлуке о „архитектури“ програма ИПА 2012, Канцеларија за европске интеграције/ Технички секретаријат НИПАК-а је у својим инструкцијама овлашћеним предлагачима пројеката препоручила да се програмирање спроведе искључиво у оквиру прве ИПА компоненте уз трансфер дела пројеката идентификованих нацртима програма за остале компоненте у прву компоненту. Ово би омогућило и да се по потреби опредељени пројекти „врате“ и коначно предложе у оквиру посебних компоненти. На тај начин је око 60% средстава (око 120 милиона евра) из алокације за ИПА 2012 у секторима животне средине и енергетике, саобраћаја, конкурентности, развоја људских ресурса и пољопривреде и руралног развоја, усмерено на пројекте дефинисане програмима за компоненте ИПА III, IV и V, док су потпуно нове пројектне идеје за ове и остале секторе уклопљене у остатак расположивих средстава од приближно 80 милиона евра.

У другој половини 2011. године, услед околности које нису могле бити предвиђене Акционим планом, процес програмирања ИПА 2012 је настављен, изван и након корака утврђених календаром програмирања. Наиме, у августу 2011. године, Директорат за проширење Европске комисије упутио је државама Западног Балкана инструкције о супстанцијалним изменама које је потребно увести у програмирање две последње програмске године ИПА у текућој финансијској перспективи (ИПА 2012 и ИПА 2013). Мотив за ове методолошке измене објашњен је намером Европске комисије да се на доследнији и свеобухватнији начин реализује секторски приступ у програмирању, тако што би се јасније поставили стратешки оквири за усмеравање подршке из фондова ЕУ по секторима, уз дефинисање мерљивијих општих циљева и резултата у оквиру пограмских сектора и тако створила база за бољи учинак и оцену ефеката подршке обезбеђене кроз ИПА. „Нови приступ“ конкретизује се кроз изразито раздвајање фазе идентификације од фазе формулације у програмском поступку, као и применом посебних формата (образаца) за једну односно другу фазу и разликовањем образаца за шире секторске предлоге од ужих пројектних предлога (који су по садржини такви да се не могу презентовати као део секторског предлога). На тај начин, као програмски инструменти уместо једнообразног формата за пројектни предлог (пројектни фиш – *Project Fiche*) уводе се секторски идентификациони фиш и пројектни идентификациони фиш, односно детаљни секторски фиш и нови пројектни фиш.

Уважавајући чињеницу да је у Републици Србији у првој половини 2011. године већ спроведено програмирање за ИПА 2012 (по „старој“ методологији), Европска комисија препоручила је да се формулисани пројектни предлози поново размотре са становишта кохерентности и повезивања по секторским приоритетима (према MIPD), прилагоде и презентују у новим пројектним обрасцима. Секторски и пројектни идентификациони обрасци припремљени су током септембра и октобра 2011. године у консултацијама са

ДЕУ и Директоратом за проширење, док се до краја извештајног периода (током новембра и децембра 2011. године) радило на секторским и пројектним фишевима. Изради ових образаца за фазу формулације приступило се након општег састанка (за све секторске Радне групе) који је Канцеларија за европске интеракције/ Технички секретаријат НИПАК-а организовала 14. октобра 2011. године да би детаљно објаснила измене у процедури програмирања, осигурала разумевање и прихватање модификованог процеса од стране предлагача и представила наредне практичне кораке и нови временски оквир за програмирање ИПА 2012.

Како је одлука о додељивању кандидатског статуса Републици Србији одложена за март 2012. године, Директорат за проширење пренео је и коначну инструкцију да Национални програм за ИПА 2012 треба предложити искључиво у оквиру прве компоненте ИПА. Крајем децембра 2011. године, припремљен је и прелиминарни ревидирани пакет за ИПА 2012 са 4 секторска фиша (за МРД секторе: социјални развој; саобраћај; животна средина, климатске промене и енергетика и пољопривреда и рурални развој) и 13 пројектних фишева у укупној вредности од око 174.6 милиона евра за финансирање из ИПА¹⁷. Консултације са ДЕУ и Директоратом за проширење биће настављене почетком 2012. године, тако да ће коначна садржина и износ Националног програма за ИПА 2012 бити познати тек после тога и озваничени накнадном одлуком ИПА комитета о финансирању овог програма за Републику Србију.

Канцеларија за европске интеграције/ Технички секретаријат НИПАК-а, организовала је 22. децембра 2011. године састанак са представницима организација цивилног друштва (СЕКО) на коме се дискутовало о статусу програмског пакета за 2012, новом приступу у програмирању ИПА и плановима за ИПА компоненте III-V. На састанку је договорено укључивање СЕКО у процес програмирања у фази идентификације пројектних идеја, а представници СЕКО упознати су и са новим обрасцима који се користе у процесу програмирања.

3.4 Увођење децентрализованог система за управљање ЕУ фондовима

Надлежност за припреме и акредитацију ДИС-а обавља Национални службеник за акредитацију (НАО), а активности на увођењу ДИС-а спроводе се у складу са одговарајућим Планом активности (Roadmap for DIS introduction). План предвиђа 6 фаза у процесу увођења ДИС-а, а до краја 2011. године, Србија је ушла у четврту фазу- фазу процене усклађености система са захтевима ЕУ за ДИС-а.

С тим у вези, напредак који је остварен у 2011. години, обухвата финализацију рада на отклањању утврђених недостатака, тј. дефинисање процедура за све фазе управљања и спровођења програма финансираних из претприступног инструмента ЕУ, ажурирање анализа обима посла, запошљавање потребних запослених, ажурирање потреба за обукама и спровођење обука за запослене, и др. У 2011. години основано је Ревизорско тело, које у систему децентрализованог управљања ИПА средствима има улогу да обезбеди независну ревизију операција и функционалности система у другим ДИС институцијама. Током новембра 2011. године, Европској комисији је достављен сет докумената који чини основу за процену изграђености и спремности система и националних институција да преузму одговорности и послове на управљању и спровођењу пројеката финансираних из ИПА средстава и то компоненти I-IV. На основу достављених докумената, Европска комисија је одлучила да се може прећи у четврту фазу Плана активности- процену усклађености система са захтевима ЕУ дефинисаним у Уредби ЕУ о спровођењу ИПА, као и Оквирном споразуму између Европске комисије и Републике Србије о претприступном инструменту ИПА. Четврта фаза подразумева ангажовање независних ревизора, који ће почетком 2012. године отпочети са радом и након спроведене ревизије доставити извештај са закључцима и предлогом препорука за отклањање евентуалних неусклађености и недостатака који буду установљени.

¹⁷ Додатних 21.2 милиона евра из алокације за прву компоненту ИПА 2012 резервисано је за хоризонталне и вишекорисничке програме који се финансирају из ИПА, као и за регионални Програм за стамбено збрињавање избеглица, у складу са инструкцијама ЕК.

3.5. Јачање капацитета и комуникација у области координације ЕУ фондова и развојне помоћи

Обуке за органе државне управе у области планирања средстава ЕУ и развојне помоћи предвиђене су Планом обука кадрова за 2011. годину и спроведене у сарадњи КЕИ и Службе за управљање кадровима. Поред тога, у оквиру пројекта финансираних ЕУ средствима, обезбеђена је техничка помоћ за програмирање и припрему пројекта за финансирање из ИПА средстава, и то у виду консултантских услуга, помоћи у изради документације, пружању обука у виду радионица као и у непосредном раду на изради предлога пројекта, техничке и остале потребне документације. Такође, Шведска Влада обезбедила је помоћ за унапређење координације донаторске помоћи, обучавање државних службеника, унапређење комуникације и сарадње свих заинтересованих страна у процесу планирања и праћења развојне помоћи. Из ових средстава финансирана је радионица „Израда индикатора за праћење остваривања НАД приоритета и мера“, одржана од 20– 22. јула 2011. године на Дивчибарама. Резултат рада у оквиру радионице је успостављање основе система за праћење реализације средњорочних стратешких циљева дефинисаних у НАД документу. У оквиру ове подршке у протеклој години, део средстава алоциран је за сврху реализације семинара и стручног усавршавања запослених. Преглед свих обука одржаних у 2011. години дат је у анексу 2 овог Извештаја.

У циљу олакшавања рада на пословима управљања ЕУ средствима и развојном помоћи, као и обучавања државних службеника и других заинтересованих лица, Канцеларија за европске интеграције је током 2011. године израдила следеће приручнике: Приручник за припрему пројектног задатка, Приручник за програмирање ИПА средстава, Приручник за приватни сектор о претприступној помоћи ЕУ, Приручник за израду логичке матрице, Савети и сугестије за подношење пријава за грантове. Електронске верзије свих наведених приручника доступне су заинтересованим лицима на веб сајту www.evropa.gov.rs.

Од децембра 2010. године, истраживања јавног мњења која Канцеларија за европске интеграције спроводи два пута годишње укључују и питања у вези за ИПА фондовима и средствима међународне помоћи Србији, нпр.: 1) Колико сте информисани о фондовима Европске уније? 2) Да ли можете да наведете неки пројекат или неку област која је финансирана средствима из Европске уније?, 3) За које земље са ове листе бисте рекли да су највећи донатори Србије од 2000. године до сада?. Упоредјујући резултате из децембра 2010. и децембра 2011. године, постоји благи пораст информисаности о фондовима ЕУ: „уопште нисам информисан“ група показује смањење од 11%, „прилично сам информисан“ група показује пораст од 1%. Ипак, иако је највећи донатор у Србији ЕУ, према мишљењу грађана, ЕУ је на трећем месту, иза Русије и Јапана.

С тим у вези, током 2011. године спроведене су бројне активности са циљем унапређења комуникације између Сектора за планирање, програмирање, праћење и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи и циљних група и побољшања информисаности јавности о међународној помоћи. Најзначајније активности обухватају:

- Организована је међународна конференција «Десет година развојне помоћи у Републици Србији», током које су учесницима представљени ефекти и резултати међународне помоћи Србији током протекле деценије.

- Снимљен је кратки промотивни филм којим су представљени пројекти развојне помоћи.

- Припремљене су, дизајниране и одштапане две публикације приликом обележавања десет година развојне помоћи Републици Србији: Анализа међународне помоћи у Републици Србији 2001-2010., и брошура која илуструје бројне развојне пројекте. Све поменуте публикације су, у зависности од циљне групе, дистрибуиране током конференција и презентација, састанака и обука, као и догађаја попут прославе Дана ЕУ.

- У оквиру процеса редизајнирања ИСДАКОН сајта, осмишљен је нови визуелни идентитет, унапређени су навигација и интерактивност, реорганизоване постојеће секције и додате нове, додати бројни важни текстови и документи. У циљу одржавања квалитета и ажурираности информација на ИСДАКОН сајту, редовно се постављају вести о активностима у области планирања, програмирања, праћења и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи, релевантни документи, публикације, итд.

- Сајт Канцеларије за европске интеграције је обogaћен документима из области планирања, програмирања, праћења и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи, као и ажурним вестима. Осим тога, активности везане за развојну помоћ постале су део електронског билтена Serbia in Sight.

- Припремљене су информације и подаци за профил Србије у оквиру Форума на високом нивоу о ефективности помоћи у Бусану.

- Лансиран је механизам координације са развојним партнерима у области комуникација. Започет је рад на билтену о развојној помоћи у Србији, као једном од инструмената унапређене комуникације.

- Организоване су две обуке новинара на тему ЕУ фондова доступних Србији, са циљем бољег упознавања представника медија широм Србије са овом темом.

- Организовани су бројни догађаји, као што су презентације, координациони састанци, церемоније потписивања докумената, конференције, радионице, представљање пројеката, у сарадњи са корисницима помоћи и развојним партнерима.

- У оквиру програмирања друге компоненте ИПА, организовани су инфо дани (22 догађаја са укупно 1789 учесника организована су у Сомбору, Суботици, Сремској Митровици, Новом Саду, Ужицу, Шапцу, Жабљаку, Плаву, Краљеву, Београду, Крагујевцу, Нишу, Бору, Кладову, Зрењанину, Панчеву), промотивне конференције (6 конференција са укупно 665 учесника у Бијељини, Колашину, Софији, Белој Цркви, Суботици), форуми за тражење партнера (са укупно 330 учесника) и др.

3.6. Унапређење информационог система ИСДАКОН

У оквиру континуиране надоградње и унапређивања ИСДАКОН ИС, као мултифункционалног алата за координацију и програмирање међународне помоћи, извештавање о истој, комуникацију и праћење и вредновање међународне помоћи, у 2011. години је учињено неколико значајаних корака, како би ИСДАКОН задовољио потребе и захтеве својих корисника. ИСДАКОН је добио нови визуелни идентитет, како јавни тако и радни део сајта, у склопу чега је извршено редизајнирање почетне стране сајта, побољшана је јавна доступност података о пројектима и донацијама које се налазе у бази података, учињени су видљивијим подаци о делатности Сектора за планирање, програмирање, праћење и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи и запосленима и њиховим задужењима унутар сектора. Јавности су учињени приступачнијим документи, приручници и публикације у вези са развојном помоћи, као и подаци о начину на који се координира развојна помоћ Републици Србији.

Редизајнирани су и делови апликације за унос пројеката и донација и у исто време додатно прилагођени сврси ефикаснијег и ефектнијег процеса програмирања и извештавања о регистрованој међународној помоћи. У циљу унапређења ИСДАКОН-а, као алата за праћење реализације међународне помоћи, промењена је методологија уноса предлога пројеката у процесу програмирања, што је омогућило даљу надоградњу ИСДАКОН-а у истом правцу, ка резултатски оријентисаном праћењу реализације пројеката финансираних из међународне развојне помоћи.

У делу апликације за унос донација у базу података, развијен је и стављен у функцију онлајн калкулатор „грант елемента“, којим се приликом регистровања концесионалног кредита у бази података израчунава његова концесионалност, тј. проверава се да ли се у складу са уговореним кредитним условима

дати кредит сматра званичном развојном помоћи и тиме потврђује да ли треба да буде регистрован у ИСДАКОН ИС.

У склопу повезивања ИСДАКОН-а са другим информационим системима, остварена је сарадња и потом компатибилност и повезаност са Регистром мера и подстицаја регионалног развоја Агенције за привредне регистре. Министарство економије и регионалног развоја ће Регистар користити за вођење политике уравнотеженог регионалног развоја у Републици Србији.

3.7. Међународна и регионална сарадња у области координације помоћи

Од активности међународне сарадње у вези са координацијом развојне помоћи током 2011. године, посебан значај носи учешће Републике Србије на четвртој међународној конференцији посвећеној ефективности развојне помоћи, одржаној у Бусану, Кореја (29. новембар - 1. децембар). Тим поводом, Србија је на основу досадашњег искуства, достигнућа и ефикасности у координацији развојне помоћи препозната као пример добре праксе. С тим у вези израђен је профил Србије са информацијама о предузетим мерама и успостављеном механизму у правцу боље координације и унапређења ефективности развојне помоћи, који је представљен на електронској презентацији припремљеној поводом конференције.

Циљ конференције у Бусану је био да се пре свега оцене резултати постигнути досадашњим спровођењем Париске Декларације и Агенде из Акре, утврде изазови са којима су се државе суочавале у активностима на њеном спровођењу и кроз дискусију и размену мишљења о искуствима и досадашњој пракси у реализацији и координацији развојне помоћи, допринесе унапређењу њене ефективности и ефикасности. Конференција је резултирала **Партнерством за ефикасну развојну сарадњу** којим су дефинисани закључци и кључни принципи даљег деловања у оквиру међународне развојне сарадње, и то:

- јачање власништва националних влада над координацијом и усмеравањем развојне помоћи, у смислу идентификовања приоритета који ће бити подржани,
- шири консултативни процес који у идентификовању приоритета укључује поред државних и друге релевантне актере (организације цивилног друштва, приватни сектор, итд), препознајући тиме њихове комплементарне улоге,
- већа транспарентност у деловању која је и основа за унапређење одговорности
- орјентисаност тј. фокусираност на резултате, што захтева успостављање система и оквира за ефикасно праћење, процену постигнутих резултата и оствареног напретка као саставни део система координације.

Интензивна регионална сарадња представља један од битних аспеката процеса европских интеграција Републике Србије и у складу с тим, Србија континуирано и активно доприноси овом циљу. 2011. година обележена је њеном значајном улогом и ангажманом у унапређењу сарадње у региону, имајући у виду њено председавање на више регионалних иницијатива.

У контексту координације међународне развојне помоћи, активности на унапређењу регионалне сарадње су, у складу са препоруком Брисела о потреби јачања власништва региона над пројектима, између осталог биле обележене иницијативама Савета за регионалну сарадњу усмереним ка бољем повезивању региона са стратегијом „Европа 2020“. У том смислу, организована је регионална конференција „Западни Балкан и Европа 2020“ и иницирана припрема регионалне платформе „Западни Балкан 2020“. Поред тога, препознато је да би од посебног интереса за регион било веће активирање регионалних тематских мрежа

кроз њихово укључивање у актуелне процесе и хармонизацију њиховог деловања са горе поменутом стратегијом. С тим циљем Савет за регионалну сарадњу је спровео детаљно истраживање у вези са бројем регионалних тематских мрежа, природом њиховог деловања, учешћем држава региона у истим, како би се размотрила могућност њиховог укрупњавања и њиховог значајнијег активирања.

У организацији Европске комисије, 10. и 11. маја 2011. године, у Загребу је одржан радни састанак посвећен новој финансијској перспективи ЕУ 2014-2020. Том приликом делегација Србије је активно учествовала и презентовала предлоге и идеје у погледу концептирања будућег претприступног инструмента.

Током 2011. године, настављена је и досадашња пракса програмирања Вишекорисничке ИПА за 2012. годину. У складу са процедуром, избор интервенција договорен у консултацијама са релевантним заинтересованим странама држава региона, припрема програма за 2012. годину спроведена је предвиђеном динамиком и требала би да резултира његовим усвајањем од стране Европске Комисије. У том смислу, током 2011. године поред састанака секторских радних група, одржана су и два општа координациона састанка у организацији јединице за регионалне програме Директората за проширење ЕК уз учешће представника држава корисница Вишекорисничке ИПА и то: 16- 17. јуна у Бриселу и 14- 16. новембра у Сарајеву.

Такође, током 2011. године, Србија је активно учествовала у програмирању Инвестиционог оквира за Западни Балкан (Western Balkan Investment Framework- WBIF). Наведени инструмент је регионалног карактера и има за циљ унапређење ефективности и усклађености коришћења бесповратних средстава и средстава обезбеђених од стране међународних финансијских институција. С тим у вези, одржана су два састанка Надзорног одбора Инвестиционог оквира за Западни Балкан, први 23- 24. јуна у Хамару (Норвешка) и други 7. децембра у Луксембургу. У 2011. години, Републици Србији одобрено је укупно 7 пројеката у оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан, међу којима се посебно истиче регионални програм који је предложила Србија а који се односи на развој предузетништва и иновативности на Западном Балкану у износу од 34,2 милиона евра бесповратних средстава, а који треба да резултира отварањем радних места и привлачењем нових инвестиција. Са циљем даљег јачања регионалне сарадње, Европска комисија је 5. октобра 2011. године у Скопљу организовала регионалну конференцију- радионицу на којој су разматрани могући пројекти од регионалног значаја, а који могу у наредним фазама програмирања бити разматрани у оквиру Инвестиционог оквира за Западни Балкан.

У току 2011. године одржан је и већи број састанака, консултација и обука у оквиру РЕСПА програма (RESPA- Regional School of Public Administration) који су значајно допринели даљем унапређењу сарадње и координације развојне помоћи у региону.

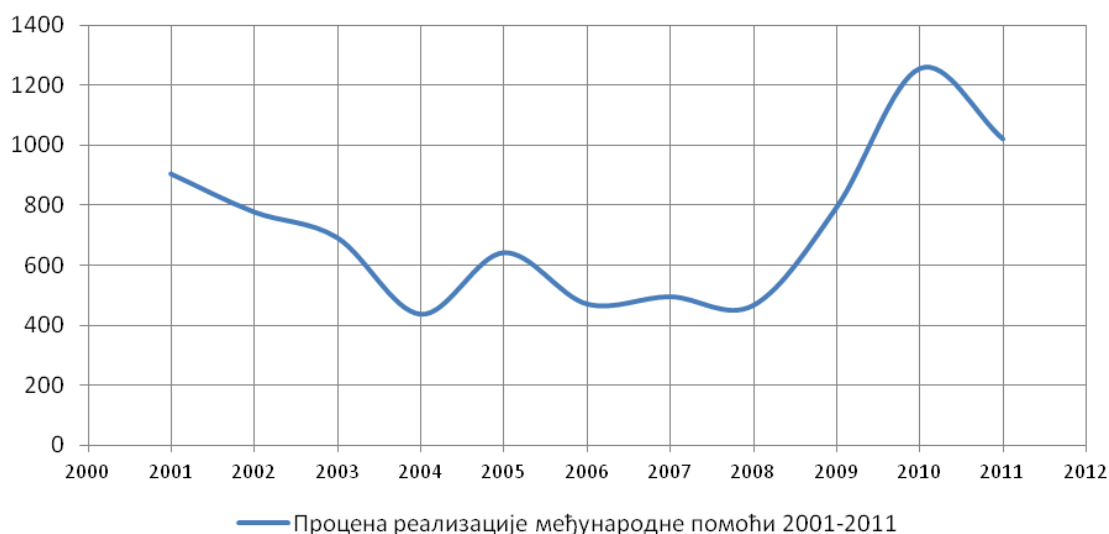
4. СТРУКТУРА И НИВО РЕАЛИЗАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПОМОЋИ

Међународна развојна помоћ обухвата подршку билатералних и мултилатералних партнера и међународних финансијских институција (средства/ донације приватног и невладиног сектора нису обухваћена), која се пружа у облику бесповратних средстава и концесионалних кредита, под условом да је елемент бесповратности (грант елемент) у укупно одобреним средствима најмање 25%.¹⁸ Развојна помоћ може бити пружена у виду новца, робе или услуга¹⁹, па с тим у вези и реализација развојне помоћи у смислу овог Извештаја представља процену реализације програма/ пројеката/ активности које су предмет донације, а не финансијску реализацију.

Структура и ниво реализације међународне развојне помоћи приказани су према:

- Финансијском облику (бесповратна средства и концесионални кредити);
- Намени (развојна и хуманитарна помоћ; према секторима намене);
- Изворима финансирања (по билатералним и мултилатералним развојним партнерима);
- Типу (техничка помоћ и инвестиције);
- Начину пружања помоћи (буџетска подршка и пројектно финансирање).

Након знатног скока у 2009. и рекордне реализације у 2010. години, процена реализације укупне међународне помоћи у 2011. години износи око 1,02 милијарди евра, односно има тенденцију пада, за разлику од пређашњег двогодишњег периода (*Илустрација 1*). Овакав резултат првенствено је последица знатног пада реализације бесповратне помоћи у односу на 2009. и 2010. годину, али свој удео у опадању реализације укупне међународне помоћи има и пад реализације концесионалних кредита у односу на 2010. годину, у којој је њихова реализација достигла своју највишу вредност од 2002. године.

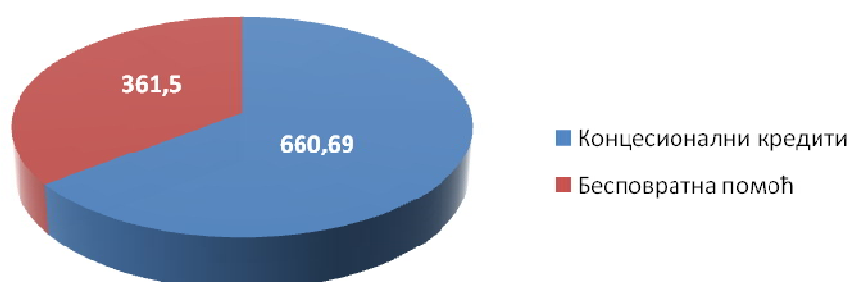
Илустрација 1 - Тренд процене реализације међународне помоћи у периоду 2001-2011, изражен у милионима евра, извор: ИСДАКОН информациони систем²⁰

¹⁸ ОЕЦД дефиниције званичне развојне помоћи

¹⁹ Роба, односно добра, могу бити директно донирана примаоцу, као и услуге које могу бити у различитим видовима – техничка помоћ експерата, инфраструктурни радови, итд., тако да не постоји финансијски ток од донатора ка примаоцу, већ директно ка добављачу роба или услуга које су предмет донације.

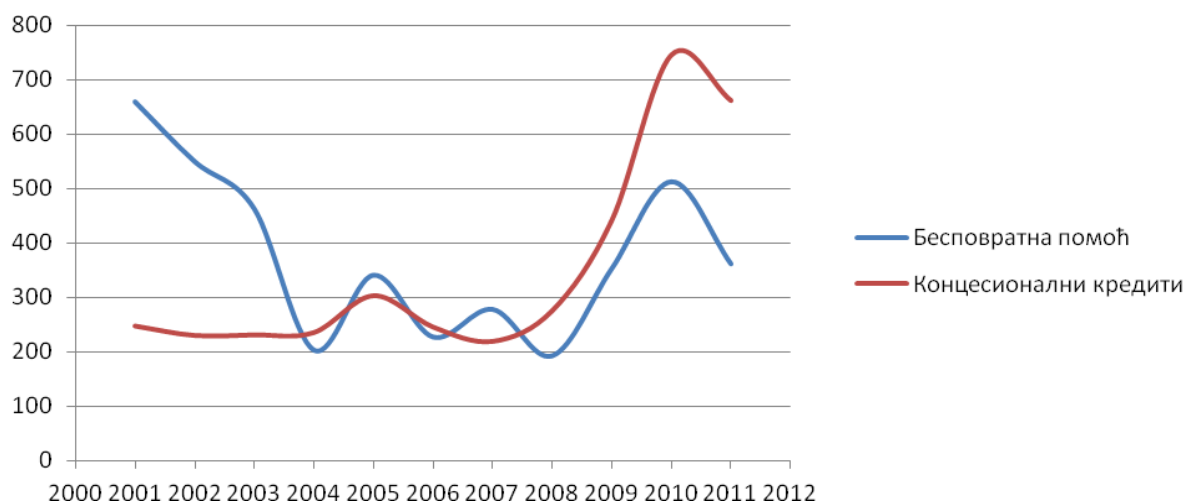
²⁰ Подаци о развојној помоћи који се налазе у ИСДАКОН информационом систему унети су на основу података добијених од представника донаторске заједнице и података Управе за јавни дуг Министарства финансија, када је реч о концесионалним кредитима.

4.1. Бесповратна помоћ и концесионални кредити

Илустрација 2 - Однос процене реализације бесповратне помоћи и концесионалних кредита у 2011. години, изражен у милионима евра, извор: ИСДАКОН информациони систем

Упркос увећаним потребама државе за финансијским средствима којима би се подржале мере Владе и Народне банке Србије за ублажавање негативних последица светске економске кризе, реализација концесионалних кредита у 2011. години бележи одређени пад, мада и са нивоом од 660,69 милиона евра, представља највишу реализацију у периоду од 2000. године, изузимајући 2010. годину у којој је реализација концесионалних кредита достигла рекордни ниво у протеклој декади (Илустрација 3). У питању је реализација средстава превасходно намењених спровођењу великих инфраструктурних пројеката, развоју привреде, општој буџетској подршци и подршци управљању јавним финансијама. Поменути пројекти су финансирани углавном из зајмова Европске инвестиционе банке, Светске банке, Европске уније, Европске банке за обнову и развој, Немачке и по први пут у значајнијем обиму из зајмова НР Кине.

Илустрација 3 - Однос процене реализације бесповратне помоћи и концесионалних кредита у периоду 2001 - 2011. година, изражен у милионима евра, извор: ИСДАКОН информациони систем

Процена реализације бесповратних средстава у 2011. години у корак прати пад реализације укупне међународне помоћи, тако да је са нивоом реализације од 361,5 милиона евра, око 150 милиона евра мања у односу на 2010. годину. Смањена реализација бесповратних средстава у структури међународне помоћи делом је резултат мањих издвајања из буџета неких развојних партнера за међународну помоћ, као последица светске економске кризе. Ипак, овакав развој догађаја у вези са билатералном помоћи је најављиван и пре почетка светске економске кризе, имајући у виду то да је Србија значајно напредовала у процесу реформи и приступања ЕУ, тако да ће се Србији у непосредној будућности отворити могућности за коришћење различитих фондова и програма ЕУ. Водећи развојни партнер што се тиче реализоване бесповратне помоћи Републици Србији у 2011. години је Европска унија, док су највећи билатерални донатори САД, Немачка, Шведска и Норвешка.

4.2. Однос средстава ЕУ и остатка развојне помоћи

Процена реализације развојне помоћи ЕУ износи 327,63 милиона евра. Укупна реализација помоћи осталих развојних партнера износи 694,56 милиона евра. Европска унија пружа помоћ Србији кроз следеће инструменте:

- ИПА Компонента I: Помоћ транзицији и изградња институција - компонента је осмишљена с циљем да пружи подршку у свим активностима у вези са јачањем капацитета институција, испуњавањем критеријума и стандарда које намеће приступање и преношењем законодавства. Ова компонента обухвата и важне аспекте *acquis communautaire* и омогућује учествовање земље која је потенцијални кандидат за чланство у Програмима ЕУ и у раду агенција. Поред тога, у оквиру ове компоненте могуће је финансирати и пројекте који би се финансирали у оквиру ИПА компоненти доступних државама кандидатима за чланство у ЕУ (нпр. саобраћајна инфраструктура, регионалне депоније итд.)²¹.
- ИПА Компонента II: Прекогранична сарадња - Средства у оквиру друге компоненте ИПА се користе у циљу јачања прекограничне сарадње кроз заједничке локалне и регионалне иницијативе које имају за циљ унапређење одрживог привредног и друштвеног развоја, као и сарадњу организација локалне самоуправе и непрофитних организација из различитих држава²².
- Вишекорисничка ИПА - Представља део финансијског инструмента којим Европска унија подржава заједничке приоритете и сарадњу на нивоу земаља кандидата и потенцијалних кандидата за чланство у ЕУ путем финансијских програма који обухватају више земаља региона, а спроводи се од стране Европске комисије на централизован начин уз сталне консултације са земљама корисницама.
- Програми Европске уније - представљају низ интегрисаних мера које су намењене јачању сарадње међу државама чланицама Европске уније у области европских политика за одређени период времена. Као земља потенцијални кандидат, Република Србија добила је право учешћа у следећим програмима:
 - Седми оквирни програм за истраживања, технолошки развој и огледне активности
 - Култура 2007

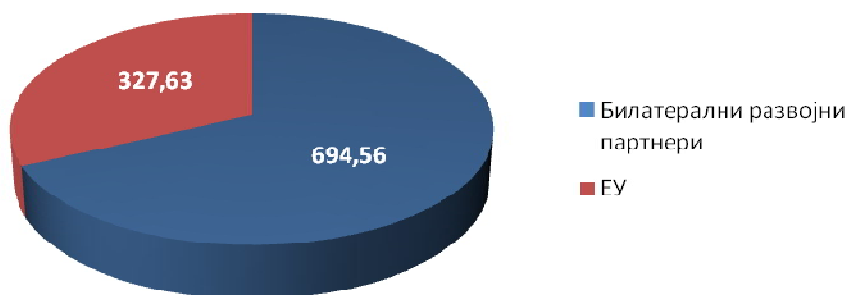
²¹ С обзиром да је у тренутку писања овог извештаја познато да је Република Србија 1. марта 2012. године добила статус земље кандидата за чланство у Европској унији, још увек није познато да ли ће доћи до отварања свих преосталих или дела ИПА компоненти, или ће се финансирање наставити само кроз прву компоненту.

²² Више о Програмима прекограничне сарадње погледати у поглављу 4.6. Преглед међународне помоћи по секторима.

- Програм за конкурентност и иновативност, потпрограм за предузетништво и иновације
- Програм за конкурентност и иновативност, потпрограм подршка развоју политике информационо комуникационих технологија
- Фискалис
- Царина
- Прогрес
- Програм целоживотног учења
- Програм за сигурнији интернет

У току је процедура узимања учешћа у следећим програмима:

- Здравље
- Европа за грађане и грађанке
- Макрофинансијска буџетска подршка ЕУ – представља концесионални кредит одобрен у циљу подршке економској стабилизацији, покривању дефицита платног биланса и буџетских потреба Републике Србије у условима светске економске кризе.

Илустрација 4 - Однос процене реализације средстава ЕУ и осталих развојних партнера у 2011. години, (вредности су изражене у милионима евра), извор: ИСДАКОН информациони систем

4.3. Хуманитарна и развојна помоћ

Реализација хуманитарне помоћи је условљена кризним, ванредним ситуацијама и обимом њихових последица, тако да је кретање нивоа реализације ове помоћи у принципу непредвидиво.

Услед земљотреса који се десио у Краљеву 3. новембра 2010. године и помоћи у превазилажењу његових последица, у 2010. години је забележен одређени пораст реализације хуманитарне помоћи у односу

на претходне године. Већи део међународне хуманитарне помоћи у вези са поменутиим догађајем је реализован хитно, крајем 2010. године и састојао се углавном од основних намирница и потрештина и привременог стамбеног збрињавања становништва погођеног земљотресом.

У 2011. години, сврха хуманитарне помоћи је углавном била обезбеђивање експертизе у процени штете и потреба за објекте од јавног значаја на подручју Краљева. Поред тога, у 2011. години се уочава и реализација пројеката значајних за превенцију и спремност Републике Србије да одговори на будуће изазове у случају нових природних несрећа и потенцијалних ванредних ситуација. Укупни ниво хуманитарне помоћи износи 1,38 милиона евра.

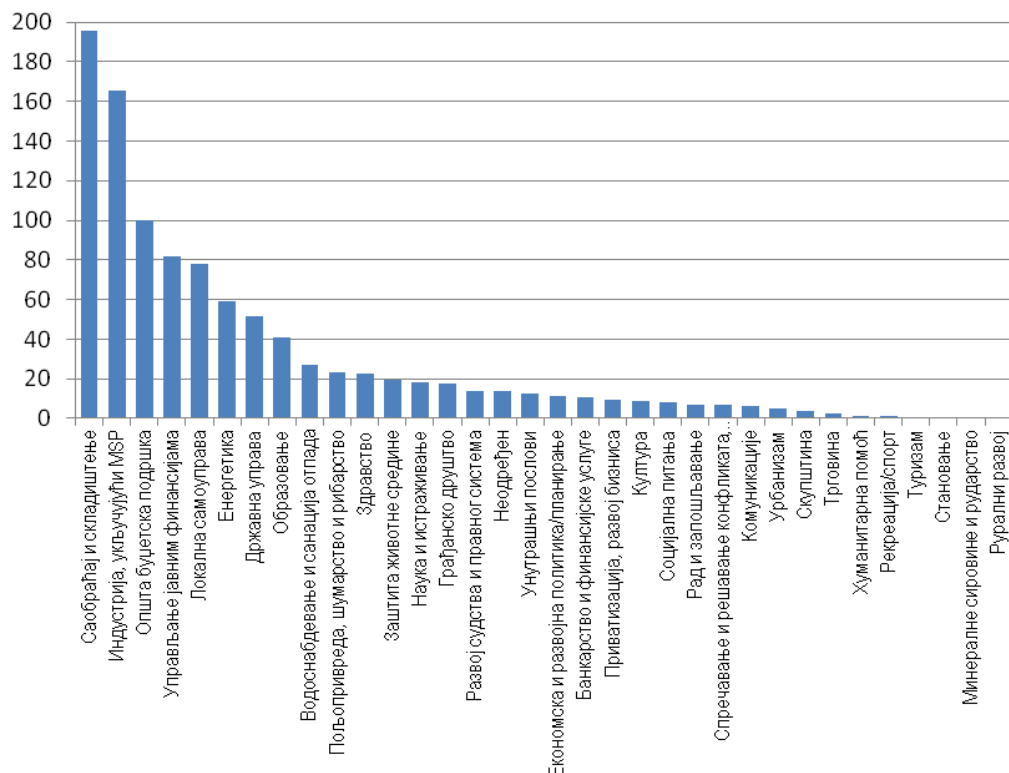
4.4. Техничка помоћ и инвестиције

Техничка помоћ је доминантан облик помоћи у структури бесповратне помоћи и односи се на експертску помоћ која се користи за израду студија, стратегија, тендерске документације, обуке, пружање консултантских услуга из различитих области итд. У оквиру прве компоненте претприступног инструмента ИПА, техничка помоћ је преовлађујући облик помоћи. Након добијања статуса кандидата за чланство у Европској унији и акредитације децентрализованог система управљања средствима ЕУ за трећу, четврту и пету компоненту, Република Србија ће бити у могућности да користи средства из преосталих ИПА компоненти, те ће се пропорционално смањити средства за прву компоненту. Имајући у виду реализацију средстава из прве компоненте, као и реализацију средстава других билатералних донатора и у наредним годинама техничка помоћ ће имати значајно учешће у укупној структури међународне бесповратне помоћи.

4.5. Буџетска подршка и пројектно финансирање

У нивоу и структури развојне помоћи у 2011. години у Републици Србији упадљива је реализација буџетске подршке као типа финансирања који је карактеристичан за периоде слабљења економске моћи, привреде и развојних потенцијала, односно за кризна раздобља државе примаоца. У том смислу, у контексту координације различитих механизма за ублажавање последица економске кризе, Република Србија настојала је и да са развојним партнерима постигне договор око флексибилних и учинковитих видова помоћи, што је резултирало реализацијом укупно 100 милиона евра опште буџетске подршке у 2011. години. Овај износ се односи на макроекономску помоћ ЕУ у виду концесионалног кредита, у сврху подршке економској стабилизацији Републике Србије и покривању буџетског дефицита. Услови за реализацију овог финансијског аранжмана повезани су са одређеним општим економским показатељима, као и одређеним реформама законодавног оквира. Ова врста развојне помоћи се разликује од остатка реализованих средстава по томе што није пројектно утврђена, већ је реализована као директна и општа (неопредељена). Средства одобрена у виду секторске буџетске подршке, класификована су у одговарајућем сектору.

4.6. Преглед међународне помоћи по секторима

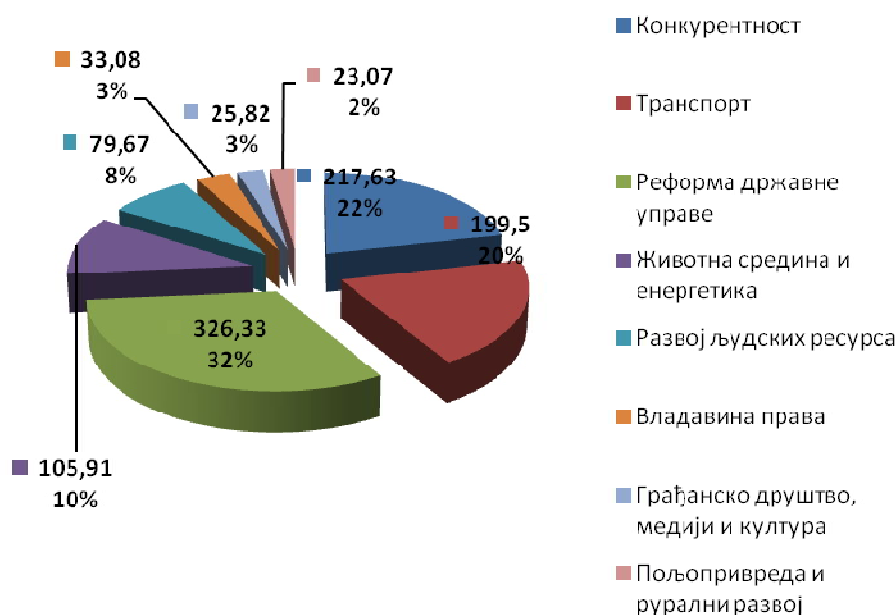

Илустрација 5 - Процена укупне реализације по секторима у 2011. години (сектори су представљени према OECD/DAC класификацији). Извор: ИСДАКОН информациони систем

Секторска расподела међународне помоћи у 2011. години у многоме је била условљена мерама за ублажавање последица економске кризе у Републици Србији. Сходно томе, очигледно је да је највећи износ средстава усмерен и реализован како кроз мере за подстицање ликвидности привреде и повећање домаће тражње кроз реализацију инфраструктурних програма/ пројеката, тако и мере у финансијском сектору, намењене очувању макрофинансијске стабилности.

Поред поменутих мера, као и претходних година, сектор животне средине и енергетике заузима значајно место у укупној реализацији средстава обезбеђених из међународне развојне помоћи, употребљених углавном за јачање институционалних капацитета ресорних институција, усклађивање законодавства и стандарда са правним тековинама Европске уније, обезбеђивање сигурности снабдевања енергијом, припрему пројектно техничке документације, као и реализацију инфраструктурних пројеката у поменутом сектору.

У наставку је приказан преглед реализације међународне развојне помоћи према осам сектора дефинисаних у националном планском документу „Потребе Републике Србије за међународном помоћи у периоду 2011- 2013. године“ (Илустрација 6), а који обухватају одговарајуће горе приказане ОЕЦД секторе (Илустрација 5).

Илустрација 6 - Процена укупне реализације међународне помоћи у 2011. години по секторима дефинисаним у документу „Потребе Републике Србије за међународном помоћи у периоду 2011-2013. године“ Извор: ИСДАКОН информациони систем

Сектор **владавине права** обухвата питања из области правосуђа, безбедности грађана, превенције криминала, реформе система одбране, борбе против корупције и организованог криминала као и заштите људских и мањинских права како политичких и грађанских тако и економских, социјалних до културних права и заштите мањина. Функционалан правни систем и ефикасно спровођење закона је неопходно за успешно економско пословање, развијање људских права као и наставак економске и социјалне транзиције Републике Србије. Средства међународне развојне помоћи реализована у овом сектору у току 2011. године укупно износе 33,08 милиона евра што је 5,49 милиона мање у односу на 2010. годину. Европска унија је највише уложила у развој судства и судског система са 10,6 милиона евра док је Норвешка у овој области допринела развоју са 1,88 милиона. Област унутрашњих послова је подржана од стране ЕУ са 7,17 милиона, шведским доприносом од 2,69 милиона и других донатора у укупном износу 12,33 милиона. У области спречавања и решавања конфликта, обим међународне развојне помоћи је 6,68 милиона од којих се највише истичу ЕУ са 3,72 милиона и Норвешка са 1,95 милиона евра. Поред наведених, активни развојни партнери у овој области су били и Немачка, Холандија, Швајцарска, Аустрија, Данска и Словенија.

Развојну помоћ која је реализована током 2011. године у **сектору реформе државне управе** (у којем се региструје и подршка за локалну самоуправу, као и за управљање јавним финансијама и средства опште буџетске помоћи) карактерише сличан обим и структура у смислу порекла и карактера средстава (главни развојни партнери који алоцирају средства у предметни сектор; преовладавање у апсолутним износима кредитног финансирања у односу на бесповратна средства), модалитета спровођења (пројектно финансирање, за разлику од буџетске подршке) и намене (превасходно изградња институционалних капацитета).

У укупном износу од око 326,3 милиона евра реализованих средстава развојне подршке предметном сектору током 2011. године, значајан удео имају кредитна средства Светске банке која су обезбеђена у оквиру *Другог програмског зајма за развој јавних финансија Републике Србије* у износу од 74,9 милиона евра, као и 100 милиона меког кредита Европске уније у сврху *макроекономске помоћи Републици Србији*²³. Тиме је настављена мобилизација средстава развојних партнера у форми опште буџетске подршке и секторске подршке за управљање јавним финансијама, односно за наставак структурних реформи у Републици Србији.

Поред средстава која имају карактер буџетске и макрофинансијске подршке, значајан део међународне развојне помоћи односно сектору представљају средства за пројектне намене из концесионалних кредита и бесповратне помоћи, која су углавном усмерена на јачање институционалних капацитета у кадровском и техничком смислу. У 2011. години повучена су значајна средства (око 11 милиона евра) државног концесионалног зајма Народне Републике Кине (кинеска Export-Import банка) за редизајн опрему на царинским прелазима којом Управа царина унапређује техничке капацитете и употпуњује резултате постигнуте кроз пројекат за усклађивање рада са оперативном методологијом ЕУ агенција финансиран из средстава ИПА 2008. Када је реч о бесповратним средствима у сектору реформе државне управе за 2011. годину, ЕУ остаје водећи донатор по обиму реализације, премда је уочљиво смањење (од приближно 50%) у односу на 2010. годину када је реализован значајан део средстава одобрених у оквиру ИПА програма за 2007- 2010, док се током 2012. календарске године може очекивати поновни пораст имајући у виду број пројеката и испрограмираних средстава за овај сектор у оквиру Националног програма ИПА 2011. У општим износима, ово смањење, посебно за подсекторе који се односе на централну управу, компензовано је бесповратним средствима које је Република Италија у 2011. години реализовала кроз набавку добара по уговору о донацији (тзв. Протокол Антонионе) чија се даља апсорпција очекује у периоду 2012- 2013. У прегледу најактивнијих донатора у сектору налазе се и Сједињене Америчке Државе, Краљевина Шведска и Савезна Република Немачка.

У области локалне самоуправе процењена висина реализованих средстава, током 2011. године, износи 77,75 милиона евра, а на листи најактивнијих развојних партнера који су подржали интервенције у овом сектору, поред Европске уније, биле су Сједињене Америчке Државе, Савезна Република Немачка, Швајцарска Конфедерација, Краљевина Шведска, Чешка Република, Словачка Република, као и Уједињене нације.

Током 2011. године, општине су наставиле успешну сарадњу са Сталном конференцијом градова и општина кроз *Програм подршке општинама*, чиме је дат значајан допринос у процесу децентрализације, реформи управе на општинском нивоу и локалном економском развоју. Настављено је и са припремом локалних инфраструктурних пројеката, а такође је значајно унапређена СЛАП база података и методологија за приоритизовање пројеката²⁴ чија припрема ће бити подржана кроз финансијску помоћ обезбеђену овим програмом. Међу значајним интервенцијама чија је реализација текла у 2011. години, налази се и *Програм подршке јужној и југозападној Србији* финансиран од стране Европске уније и Швајцарске конфедерације. Овим програмом подржане су активности које би требало да дају подстицај друштвено-економском развоју односне територије, кроз подршку спровођењу приоритетних инфраструктурних пројеката, унапређењу општинских и међуопштинских управљачких капацитета и промовисању развојних потенцијала јужне и југозападне Србије. Година је била обележена и почетком имплементације пројекта *Одрживи локални развој*, који је инициран од стране Сједињених Америчких Држава, а којим је пружена подршка међуопштинским иницијативама у припреми великих инфраструктурних пројеката, запошљавању и предузетништву младих, унапређењу пословног окружења, као и промовисању активнијег учешћа јавности у општинским пословима.

²³ Закон о потврђивању Споразума о кредиту између Европске уније и Републике Србије и Народне банке Србије („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 1/11, од 4. априла 2011. године) дефинише укупан износ кредита од 200 милиона евра и повлачење средстава кроз две транше од по 100 милиона евра, под условом да ЕК као кредитор позитивно оцењује стање опште економске политике у Републици Србији. У 2011. години реализована је прва транша кредита, како се напомиње у основном тексту Извештаја.

²⁴ Иако усмерена ка локалу, ова врста подршке се, имајући у виду, природу интервенције подводи под подршку сектору животна средина.

Пракса координације развојне помоћи са Делегацијом ЕУ као водећим развојим партнером у подобластима државне управе и локалне самоуправе, те Светском банком у области управљања јавним финансијама и развојне политике/ планирања, са становишта националног координатора (Канцеларије за ЕИ) процењује се као веома пожељна и потребна. Обзиром на растуће учешће националног суфинансирања у пројектима подржаним кроз средства развојне помоћи као и на придавање важности стратешком планирању, буџетирању и одговорном финансијском управљању у Републици Србији са једне стране, и узимајући у обзир све експлицитнија настојања донаторске заједнице и међународних финансијских институција да се осигура комплементарност бесповратних средстава и зајмова са друге стране, успостављену праксу координације треба и додатно интензивирати и промовисати.

Међународна развојна помоћ је у сектору за **грађанско друштво, медије и културу** у 2011. години износила 25,82 милиона евра.

Од укупног износа међународне развојне помоћи, која је у 2011. години реализована у области овог сектора, око 17,33 милиона евра је реализовано у области *развоја грађанског друштва*. Донатори у овој области су: Европска унија, Краљевина Норвешка, Италија, Сједињене Америчке Државе, Словачка и Краљевина Шведска. У области цивилног друштва средства су усмерена на институционализацију и јачање партнерства и механизма консултација са организацијама цивилног друштва у региону и у Европској унији. С друге стране, средства у форми гранта, су усмерена и на пружање подршке у области јачања капацитета и улоге организација цивилног друштва, јачања улоге организација цивилног друштва у развијању, имплементацији и праћењу политика и акција хармонизације ЕУ стандарда на локалном нивоу као и спровођење мера и политика у осталим секторима.

У области *културе и медија* је дошло до повећања обима искоришћених средстава међународне помоћи, са 5,7 милиона евра у 2010. години на 8,49 милиона евра у 2011. години. У области културе су заступљени следећи донатори: Европска унија, Сједињене Америчке Државе и Италија. У области медија подршка се односила на активности из области јачања медијског окружења, јачања капацитета медија у области ЕУ интеграција, испуњавања медијских стандарда у складу са ЕУ стандардима, успостављања значајне улоге медија у јачању цивилног друштва као и подршке развоју професионалне новинарске етике. У области културе биле су заступљене све активности из области културе, подршка установама културе као и заштита културног наслеђа.

У сектору **конкурентности** приметно је значајно смањење међународне развојне помоћи у односу на 2010. годину, када је обим укупне реализоване међународне помоћи процењен на око 334 милиона евра од чега доминантно у сектору индустрије и малих и средњих предузећа (197 милиона евра) и сектору приватизације и развоја предузетништва (102 милиона евра). У 2011. години процењени обим реализованих средстава износио је нешто више од 220 милиона евра. Од овог износа 165,5 милиона евра је издвојено на сектор индустрије, укључујући развој малих и средњих предузећа и огледа се у кредитним средствима која доприносе унапређењу пословних перформанси малих и средњих предузећа и предузетника.

Као и у 2010. години и у 2011. години примат је задржала Европска инвестициона банка обезбеђујући средства у износу од 157 милиона евра.

Током 2011. године у сектору **развоја људских ресурса** реализовано је укупно 79,67 милиона евра развојне помоћи, што представља благи пад реализације у односу на 2010. годину (83,25). Са највише реализованих средстава у области образовања, структура реализације по ОЕЦД секторима остала је непромењена (у милионима евра: *образовање* - 40,68; *здравство* – 22,45; *социјална питања* – 8,07; *рад и запошљавање* – 7,09; *рекреација/спорт* – 0,97). Пораст реализованих средстава у односу на претходну годину присутан је једино у области образовања, док остале области карактерише благи пад обима реализације.

Највећи део реализоване подршке у области образовања односи се на унапређење система високог образовања (ТЕМПУС програм и пројекат Програм унапређења образовне инфраструктуре у високом

школству), наставак реформи средњег стручног образовања као и повећање доступности и квалитета образовања за децу из маргинализованих група.

У области здравства, поред значајних резултата остварених у делу унапређења система превенције употребе дрога као и у развоју и увођењу палијативне неге у формални систем здравствене заштите, значајан део средстава развојне помоћи реализован је и кроз набавку неопходне опреме где се по обиму издваја донација Владе Јапана (5,8 милиона евра) за набавку мамографа, у оквиру пројекта „Скрининг рака дојке и унапређење капацитета за превенцију“.

Као и у претходној години, у домену социјалних питања највећи део развојне помоћи био је усмерен ка мерама социјалног укључивања осетљивих друштвених група (пре свега избеглица и интерно расељених лица, Рома, особа са инвалидитетом, жена, деце са посебним потребама и др.), побољшању животних услова тих група и смањењу сиромаштва кроз унапређење система социјалне заштите и квалитета, броја и доступности социјалних услуга.

Резултати реализоване развојне помоћи у области рада и запошљавања у највећој мери односе се на наставак и реализацију активности јачања капацитета националних институција, како централних тако и локалних, у области запошљавања као и на почетак примене мера у спровођењу националне стратегије запошљавања.

Структура реализоване помоћи по развојним партнерима у 2011. године указује на непромењену доминантну подршку Европске уније, поред које се као водећи донатори у сектору издвајају још Јапан, Развојна банка Савета Европе, Светска банка и Швајцарска.

Сектор **пољопривреде, шумарства, рибарства и руралног развоја** у односу на 2010. годину бележи стабилан тренд реализације међународне помоћи и износи 23,07 милиона евра у 2011. години.

Најзначајнији донатори у сектору по обиму реализованих средстава у 2011. години су: Европска унија, Светска банка, САД и Данска. Током 2011. године, пројекти међународне помоћи су у највећој мери били усмерени ка превенцији и унапређењу система заштите здравља животиња и безбедности хране, подршци пословању у пољопривреди кроз повећање ефикасности и конкурентности и пословног окружења у сектору, успостављању базе података пољопривредних газдинстава, усклађивању са европским стандардима лабораторија у оквиру комплекса Дирекције за националне референтне лабораторије Републике Србије, подршци сектору воћа, одрживом туризму у функцији руралног развоја.

Пројекти међународне помоћи у 2011. години били су усмерени и на јачање институционалних капацитета за спровођење политике руралног развоја у складу са стандардима ЕУ као и за преузимање улога и задатака у оквиру децентрализованог управљања средствима ЕУ.

Поред оствареног значајног напретка, правовременост реализације пројеката и даље у великој мери условљавају дуготрајне процедуре као и остале локалне, институционалне и законске препреке.

У 2011. години, највећи део развојне помоћи реализован је кроз техничку сарадњу и твининг инструмент.

Сектор **транспорта** у 2011. години одликује приближно иста динамика реализације међународне развојне помоћи као у 2010. години. У 2011. години реализовано је укупно 199,5 милиона евра развојне помоћи. Динамика изградње друмског Коридора Х условљена је нивоом спремности пројектне документације и решавањем имовинско правних питања везаних за земљиште обухваћено изградњом. С тим у вези, током 2011. године се активно радило на стварању предуслова за реализацију пројекта финансираних из средстава ИПА 2010 националног пакета. Наведени пројекат се односи на надзор над радовима на три деонице (Чифлик– Пирот; Грделица- Царичина долина; Царичина долина– Владичин Хан; укључујући и надзор над радовима на тунелима „Предејане“ и „Манајле“). Ангажовање свих релевантних институција резултирало је отпочињањем тендерских процедура за реализацију изградње наведених деоница које се финансирају из средства међународних финансијских институција, док ће надзор над радовима бити финансиран кроз

наведени пројекат у износу од 10 милиона евра. Током 2011. године интензивирани су активности на припреми пројектне документације за изградњу Жежељевог моста преко Дунава код Новог Сада. Израђен је Главни пројекат изградње Жежељевог моста и његово усаглашавање је у току. Такође, настављене су активности на изради Идејног пројекта изградње интермодалног центра у Батајници. Реализација наведеног пројекта условљена је усвајањем Генералног плана регулације који представља предуслов за експропријацију земљишта обухваћеног изградњом. План детаљне регулације није усвојен током 2011. године и његово усвајање се очекује у другој половини 2012. године. У контексту реализације пројекта Анализа стања пруга, извршена су детаљна снимања железничке мреже на Коридору X, израђена база података која ће по окончању пројекта бити основа за процене одржавања железничке инфраструктуре. Такође, из ИПА средстава обезбеђена је израда Студије оправданости и Процене утицаја на животну средину за пројекат модернизације пруге Стара Пазова- Нови Сад. Наведена документа су израђена током 2011. године и биће обједињена са техничким делом документације, која у целини чини Идејни пројекат модернизације наведене деонице. Наведена деоница представља приоритет у смислу модернизације железничке инфраструктуре. Обзиром на потребе модернизације железничке мреже Републике Србије у циљу испуњења стандарда који важе на главној транспортној мрежи Европске уније, Европска инвестициона банка је кроз Инвестициони оквир за Западни Балкан обезбедила бесповратна средства за израду инвестиционог/ акционог плана модернизације железничке инфраструктуре. У последњем кварталу 2011. године је изабран консултант који ће пружити подршку Министарству за инфраструктуру и енергетику и АД. Железнице Србије у дефинисању инвестиционог плана. Средином 2011. године, Железнице Србије су реорганизоване у форму Акционарског друштва. Даља реформа АД. Железнице Србије је подржана из средстава ИПА у износу од 0,5 милиона евра за чију реализацију је припремљен пројектни задатак и спроведена процедура одабира консултанта у последњем кварталу 2011. године.

Везано за унапређење пловидбености Дунавом током 2011. године је интензивирана реализација пројекта финансираног из средстава ИПА 2010 програма који се односи на припрему документације за извођење хидро-техничких радова на критичним тачкама. У наведеном периоду је спроведена анализа критичних тачака којом приликом је установљен већи број критичних тачака од оног броја који је био претходно утврђен.

Значајна подршка даљој реформи сектору транспорта у области усклађивања са правним тековинама ЕУ (Transport acquis) омогућена је кроз твининг пројекат који реализује конзорцијум Француско - Литванских институција кроз који је током 2011. године израђен значајан број закона и подзаконских аката из сектора транспорта.

Планови развоја транспортне инфраструктуре Републике Србије потребно је да узму у обзир важеће трендове ЕУ и земаља у окружењу. Ефективни развој транспортне мреже захтева интегрално посматрање више транспортних видова као и усклађивање планова на регионалном нивоу. Такође, потребно је убрзати активности на припреми пројектно-техничке документације и стварање урбанистичких услова за реализацију инфраструктурних пројеката.

Сектор **животне средине и енергетике** је значајан за привредни развој Републике Србије зато што треба да допринесе развоју земље отварањем радних места и увођењем нових технологија. Обезбеђивањем неопходних енергетских ресурса, заштитом природних ресурса, станишта, шума, река, земљишта, и биолошког диверзитета Републике Србије, овај сектор директно утиче на квалитет живота становништва. Пажљиво управљање ограниченим еколошким и енергетским ресурсима од кључног је значаја као основа за даљи привредни раст и унапређење конкурентности. У сектору животне средине и енергетике (укључујући водоснабдевање, санацију отпада, рударство и минералне сировине) реализовано је укупно 105,91 милиона евра у 2011. години. Потребне наведеног сектора значајно превазилазе износ одобрене међународне помоћи.

Током 2011. године у сектору животне средине и енергетике, пројекти међународне помоћи су у највећој мери били усмерени на јачање институционалних капацитета ресорних институција, усклађивање законодавства и стандарда у складу са правним тековинама Европске уније, обезбеђивање сигурности

снабдевања енергијом, припрему пројектно техничке документације за финансирање инфраструктурних пројеката, као и извођење радова.

Може се приметити повећано интересовање за улагање у заштиту животне средине у сектору енергетике, обновљиве изворе енергије, енергетску ефикасност и активности које имају за циљ предупређење негативних утицаја сектора енергетике на климатске промене и животну средину у целини.

У области рударства у 2011. години, настављени су напори у припреми пројеката који доприносе унапређењу регулаторног и законског оквира.

Настављају се напори на усклађивању коришћења спољних и сопствених извора финансирања. Из разлога који се тичу макроекономске стабилности и социјално угрожених купаца, присутно је задржавање ниских цена електричне енергије што доводи до умањених прихода и смањеног потенцијала да се електроенергетски сектор брже развија користећи тржишне инструменте финансирања.

Национална стратегије апроксимације у области заштите животне средине је припремљена и усвојена у октобру 2011. године, као резултат потребе значајног усаглашавања са прописима Европске уније у домену животне средине. Током 2011. године почео је са реализацијом пројекат који има за циљ припрему пројектне и тендерске документације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода у једној, и за изградњу колекторских система за две општине у Србији.

Најзначајнији развојни партнери у 2011. години по обиму реализованих средстава су: Европска унија, Савезна Република Немачка (KfW банка, GIZ), Светска банка, Шведска, Европска банка за обнову и развој и Европска инвестициона банка.

Средства која су исказана у оквиру ОЕЦД сектора „Неодређен“ се односе на развојну помоћ која услед својих специфичности (велики број разнородних пројеката) није могла бити сврстана само у један одређени сектор, као и на **програме прекограничне сарадње** (друга компонента ИПА), у оквиру којих се финансира велики број мањих пројеката који припадају различитим секторима.

Србија учествује у осам програма прекограничне и транснационалне сарадње и то:

1. Мађарска-Србија
2. Румунија- Србија
3. Бугарска- Србија
4. Хрватска- Србија
5. Србија-Босна и Херцеговина
6. Србија-Црна Гора
7. Јадрански програм прекограничне сарадње
8. Транснационални програм сарадње земаља југоисточне Европе - ЈИЕ

Програми прекограничне и транснационалне сарадње се спроводе у оквиру ИПА друге компоненте на два начина:

1. Програми са тзв. "заједничким управљањем" – билатерални програми са земљама чланицама ЕУ (Мађарска, Румунија, Бугарска), мултилатерални Јадрански програм прекограничне сарадње и Транснационални програм ЈИЕ (након буџетске 2009. године).
2. Програми са земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ – билатерални програми са Хрватском, БиХ и Црном Гором и Транснационални програм ЈИЕ (од буџетске 2007. до 2009. године).

Програми финансирани из друге ИПА компоненте се спроводе по принципу расписивања отворених позива за прикупљање пројеката. До данас су за све програме расписани први позиви и пројекти уговорени из ових позива су у завршној фази спровођења а други позиви су окончани и у току је евалуација пристиглих

пројеката. За програм Мађарска- Србија је завршен и други позив док је трећи у току, док је за Транснационални програм ЈИЕ управо завршен четврти, последњи позив за прикупљање пројеката.

Програм	Број позива	Број уговорених пројеката	Износ средстава уговорен за кориснике на територији Србије (мил. €)
Мађарска-Србија други позив	2 (трећи у току)	136	13,4
Румунија-Србија	2 (уговорено 1)	46	6,6
Бугарска-Србија	2 (уговорено 1)	53	4,8
Хрватска-Србија	2 (уговорено 1)	11	1,3
Србија-БиХ	2 (уговорено 1)	18	1,3
Србија-Црна Гора	2 (уговорено 1)	13	0,9
Јадрански програм	2 (уговорено 1)	10	1,9
ЈИЕ програм	4 (уговорено 2)	27	3,0
УКУПНО	18(уговорено 8)	314	33,2

5. БУДУЋЕ АКТИВНОСТИ И ИЗАЗОВИ

У наредном периоду, активности на планирању, програмирању, праћењу и извештавању о развојној помоћи биће усмерене на:

- Јачање система за планирање и програмирање у смислу унапређења квалитета документа “Потребе Републике Србије за међународном помоћи”, посебно у делу који се односи на дефинисање индикатора за праћење остваривања дефинисаних циљева и мера;
- Финализацију програмирања ИПА 2012 према новоуведеном секторском приступу у програмирању ИПА, као и програмирање ИПА 2013, у складу са одлуком о додели статуса кандидата Републици Србији и последицама те одлуке на коришћење средстава ИПА у оквиру компоненти III, IV и V.
- Акредитацију система за децентрализовано управљање ИПА средствима, а према динамици у складу са одлуком о коришћењу средстава ИПА у оквиру компоненти III, IV и V. С тим у вези, а како би прелазак са централизованог на децентрализовано управљање ИПА средствима био што ефикаснији, пожељно је да током 2012. године националне институције сарађују, посматрају и учествују у раду Делегације ЕУ на овим пословима како би стекле одређено искуство и праксу у обављању послова који им предстоје.
- Унапређење ИСДАКОН информационог система за координацију развојне помоћи, у смислу побољшања дела који се односи на праћење пројеката, као и повезивања са другим релевантним информационим системима (интегрисање у јединствени информациони систем за управљање ИПА средствима чије успостављање је планирано током 2012. године, апликација генералног секретаријата Владе за планирање и праћење, Регистар мера и подстицаја регионалног развоја који администрира Агенција за привредне регистре, итд).
- Унапређење рада донаторских координационих група, описаних у поглављу 3.
- Повећање предвидљивости екстерног финансирања, ради унапређења процеса планирања развојне помоћи.
- Јачање капацитета државне администрације за планирање, програмирање и праћење развојне помоћи, посебно предприступних средстава Европске уније.
- Побољшану комуникацију са представницима донаторске заједнице и надлежним националним институцијама, као и повећање нивоа знања јавности о средствима ЕУ и развојној помоћи.
- Унапређење извештавања о су-финансирању пројеката финансираних из ИПА средстава.
- Праћење коришћења средстава доступних Републици Србији у оквиру Програма ЕУ.
- Почетак програмирања ИПА 2014-2020.
- Унапређење координације и система припреме пројектно техничке документације

Један од два највећа изазова у области коришћења међународне помоћи, а посебно ИПА средстава у 2012. години, свакако су предстојећи избори и евентуалне последице смањивања одређених активности у периоду до оснивања нове Владе (очекује се одлагање одређених процеса и одлука, одлагања у закључивању међународних споразума, успоравање рада различитих радних тела као последица потребе поновног именовања представника институција услед реорганизације министарстава, као и потреба потврђивања политике и приоритета за међународну помоћ). Други изазов је припрема Србије за коришћење средстава из новог претприступног инструмента ЕУ, у оквиру нове финансијске перспективе ЕУ и буџета за 2014- 2020. годину. С тим у вези, неопходно је да релеванта регулатива ЕУ којом се дефинишу правила за коришћење тог инструмента као и упутства за припрему потребних стратешких документа за његово програмирање буду доступна земљама корисницама у што краћем року, како би све неопходне припреме биле благовремено извршене. Ово је значајно имајући у виду неопходност континуитета у помоћи ЕУ којом се

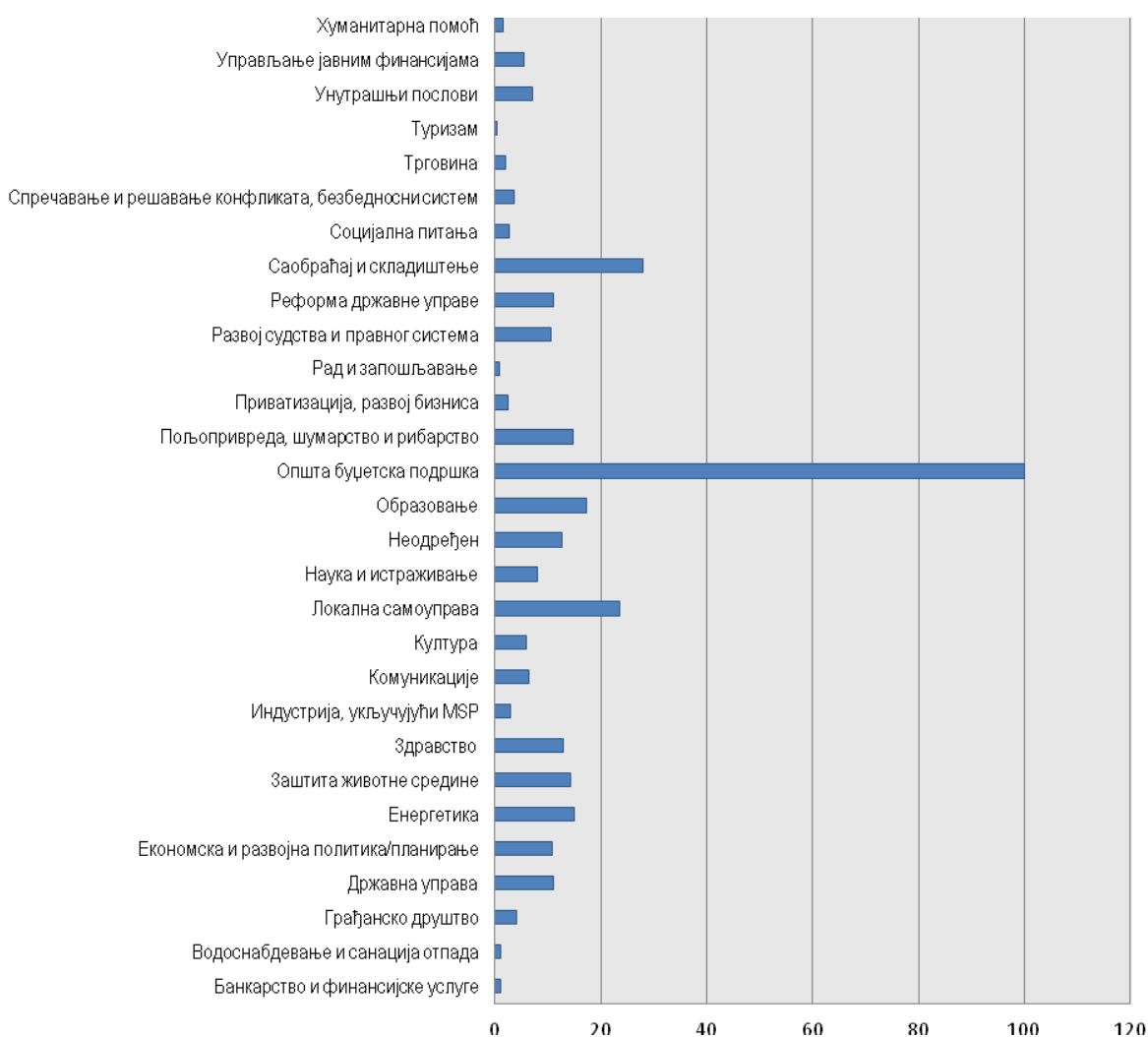
подржавају пројекти значајни за сам процес приступања, као и пројекти који се према активностима и резултатима надовезују једни на друге. Искуство је показало да припреме стратешких и оперативних програма који су предуслов за коришћење ЕУ средстава могу трајати и више година, па благовремено отпочињање рада на њиховој изради директно утиче на спремност да се са реализацијом програма и пројеката отпочне онда када нам средства буду била доступна.

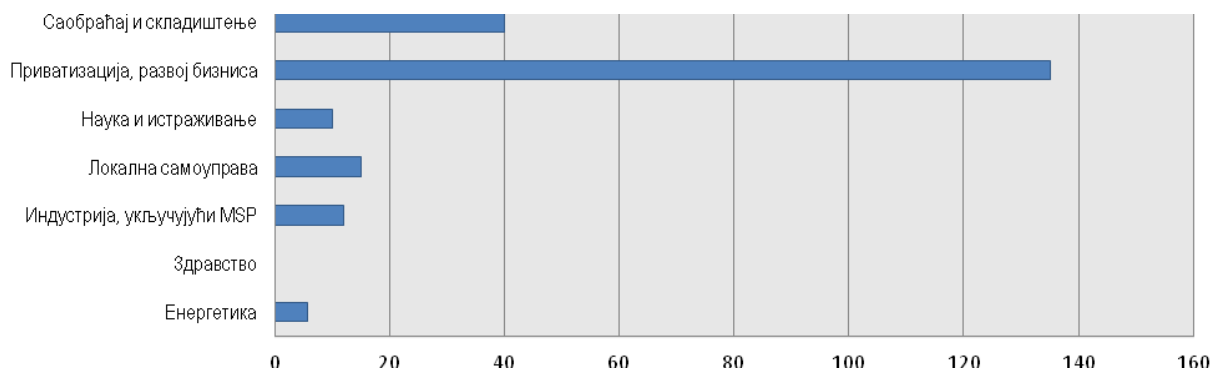
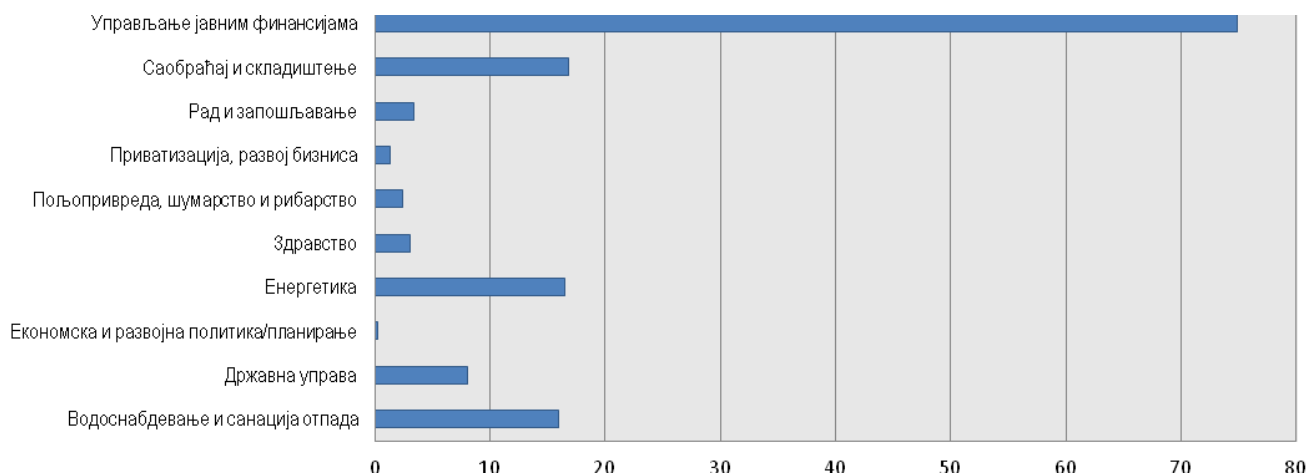
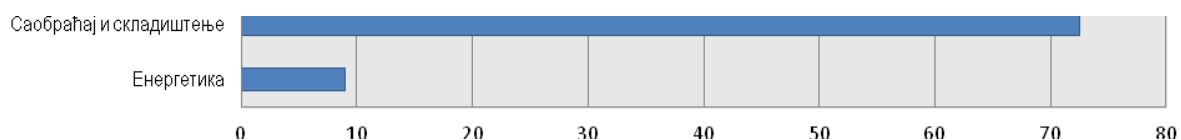
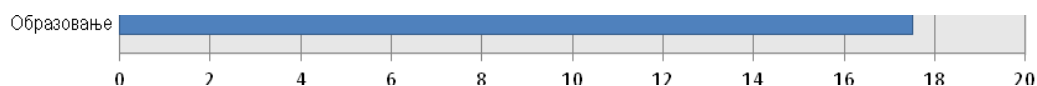
6. АНЕКСИ

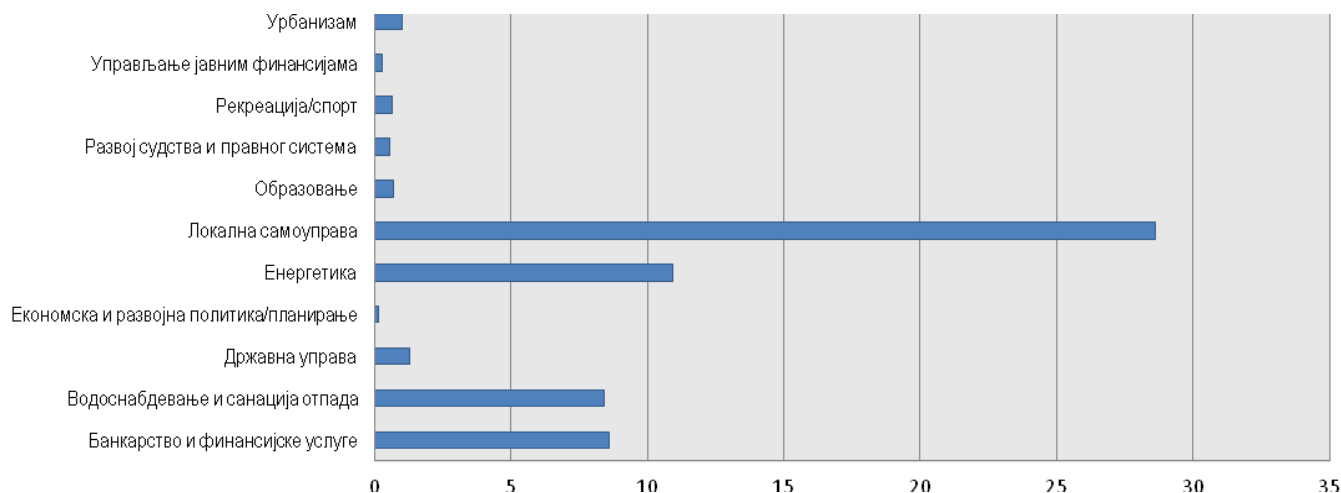
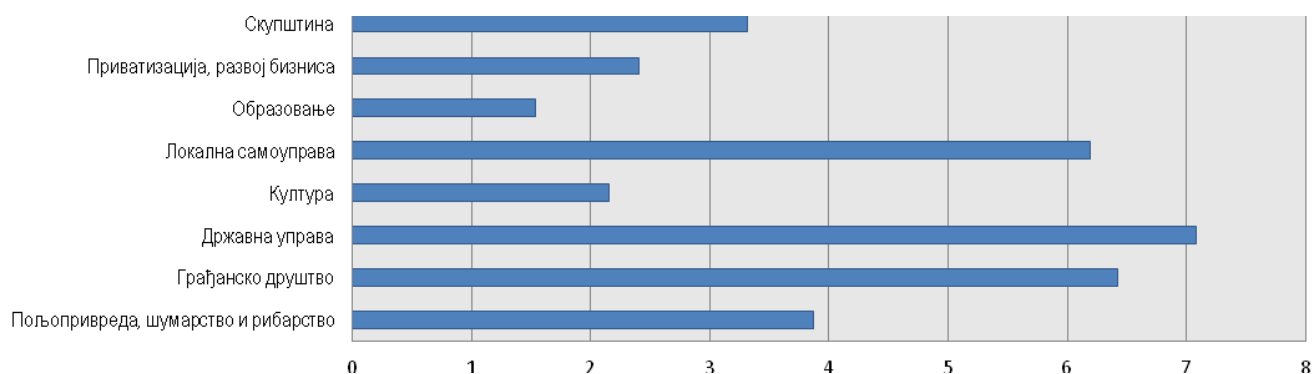
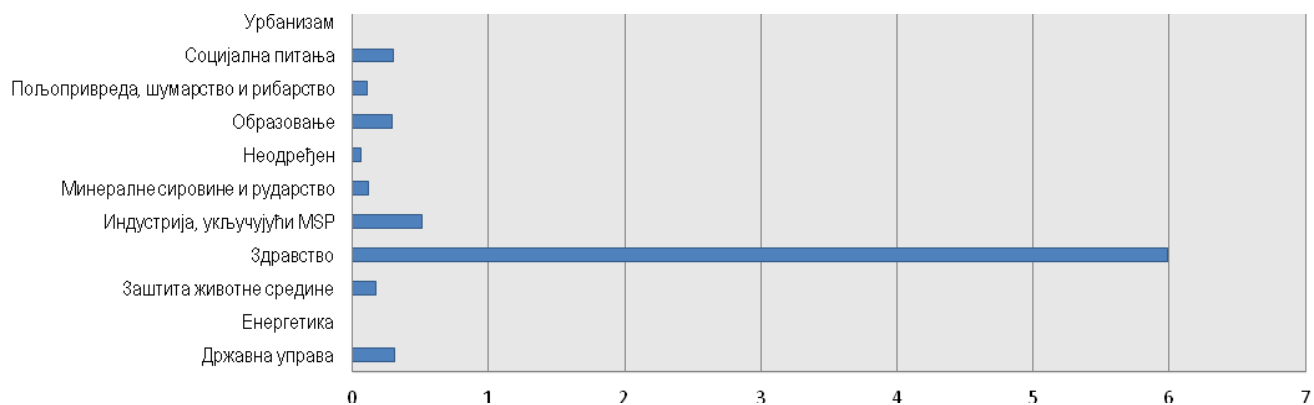
Анекс 1 – Преглед процене реализације међународне помоћи у 2011. години, по развојним партнерима и секторима (износи су у милионима евра)²⁵

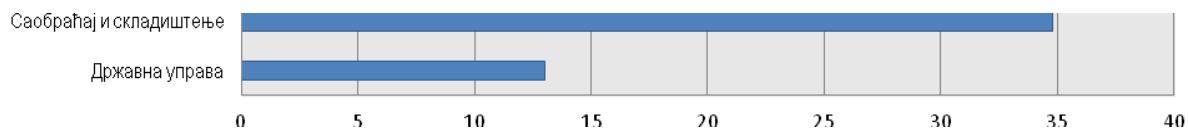
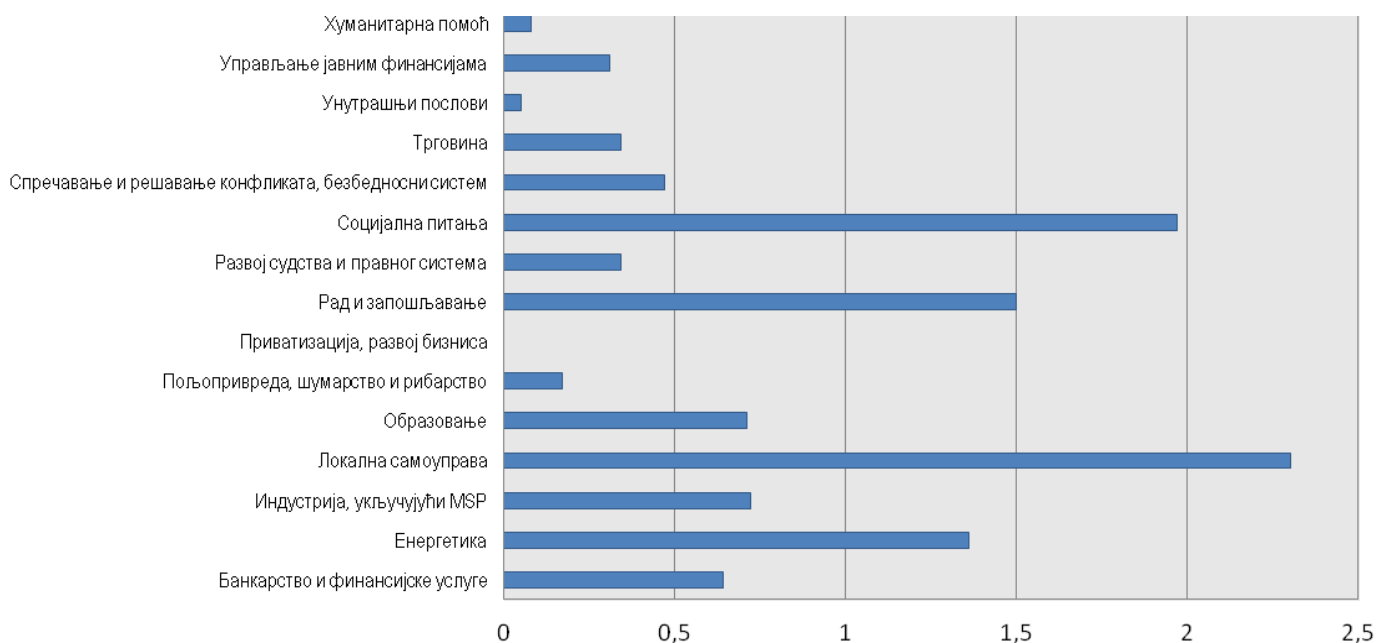
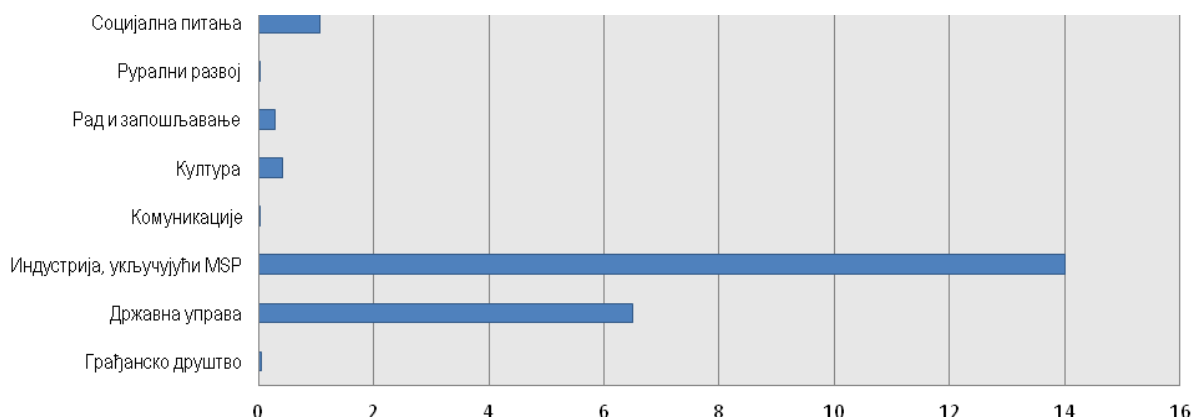
ЕВРОПСКА УНИЈА – 327,63

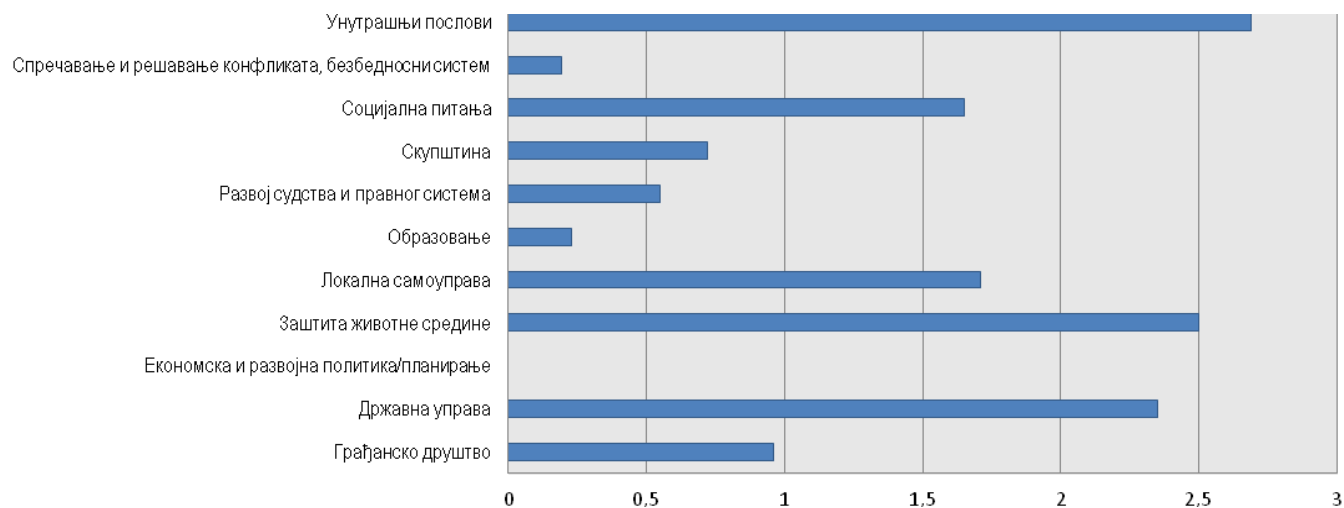
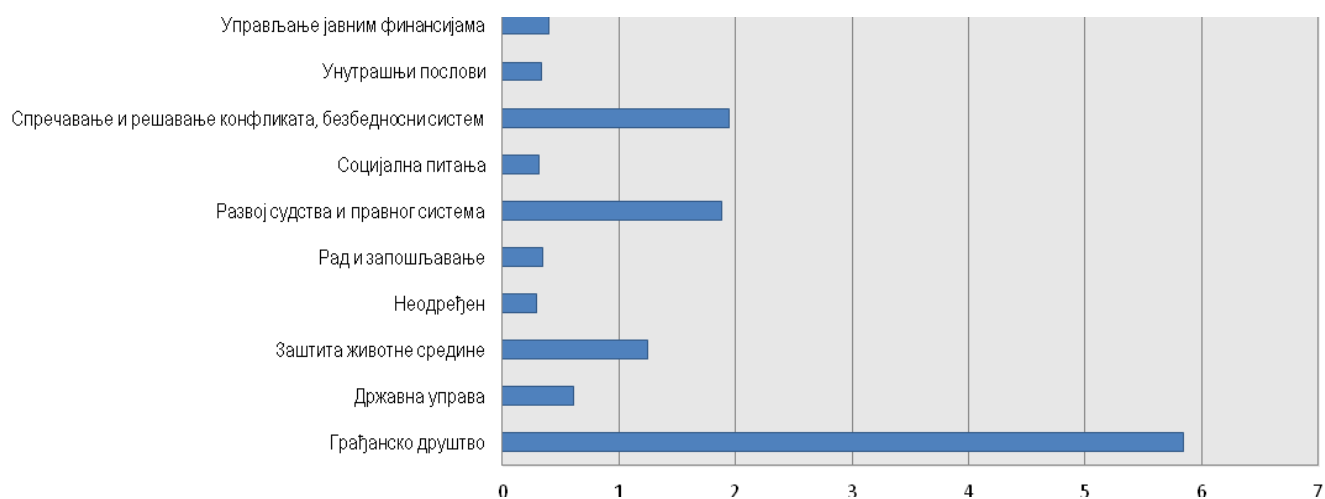
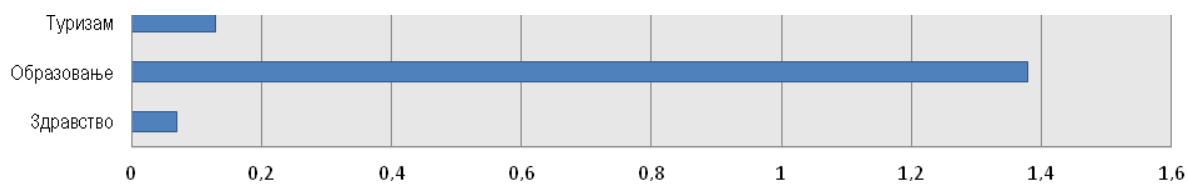

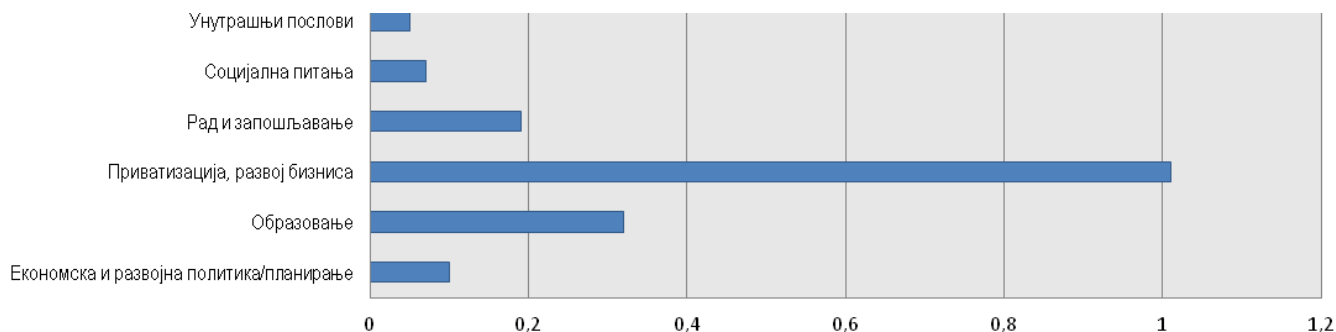
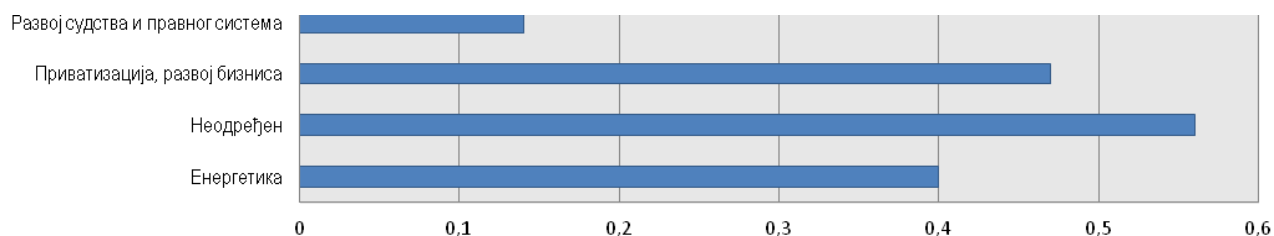
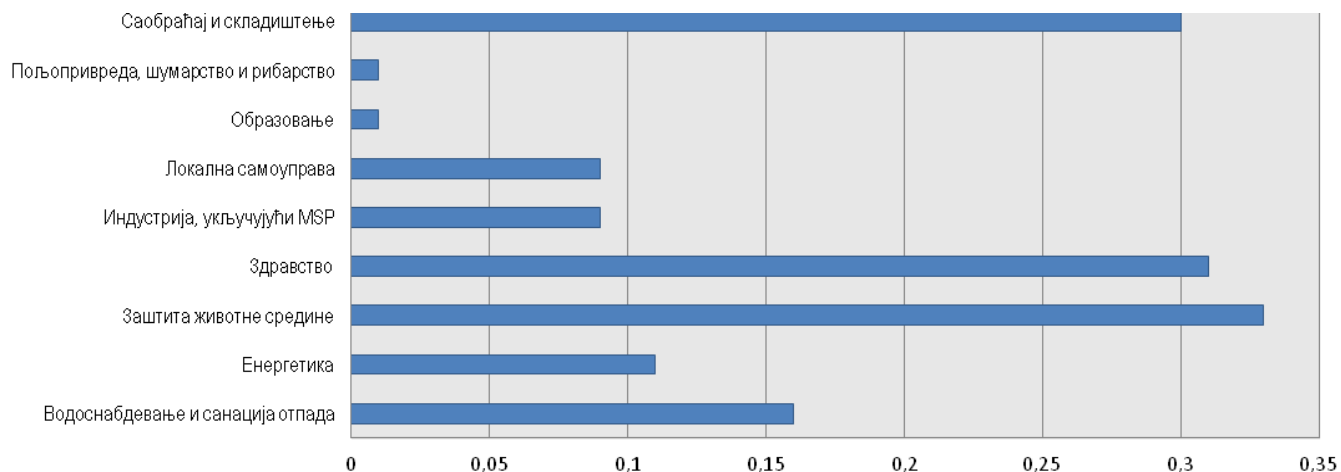
²⁵ Минимални износ средстава који ИСДАКОН база података приказује у распореду реализације по секторима износи 10.000 евра, тј. 0,01 милион евра.

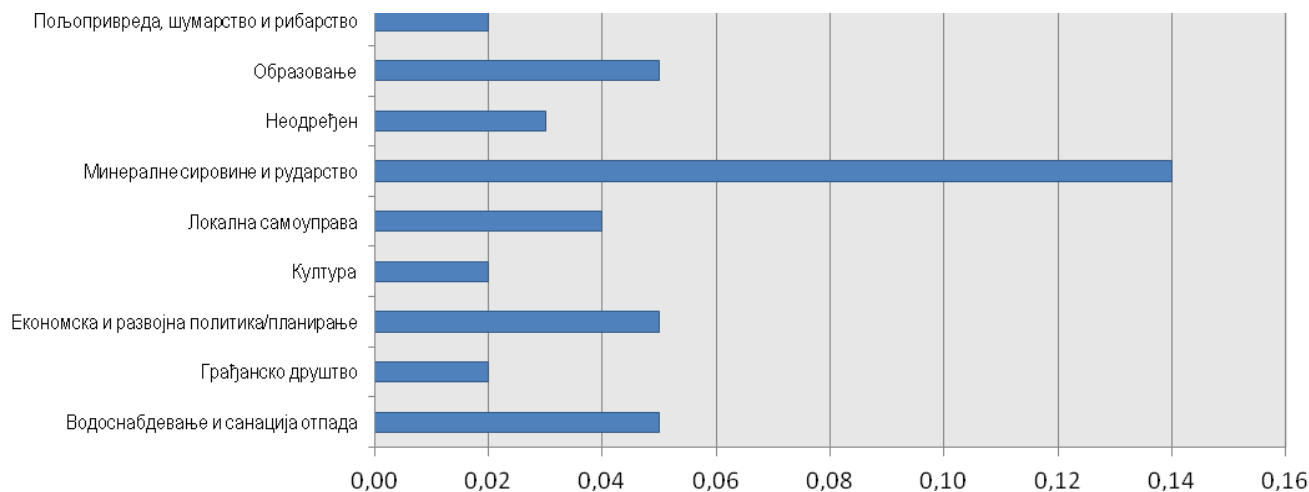
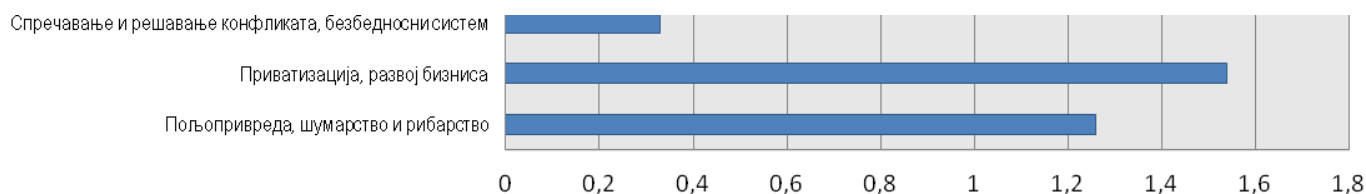
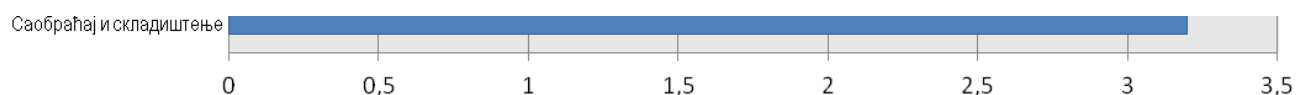
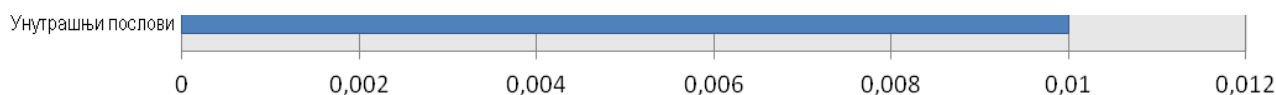
ЕВРОПСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА – 217,83**СВЕТСКА БАНКА – 142,59****ЕВРОПСКА БАНКА ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ – 81,42****РАЗВОЈНА БАНКА САВЕТА ЕВРОПЕ – 17,5**

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА – 61,17**СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ – 32,96****ЈАПАН – 7,85**

НАРОДНА РЕПУБЛИКА КИНА – 47,84**ШВАЈЦАРСКА КОНФЕДЕРАЦИЈА – 10,96****РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА – 22,36**

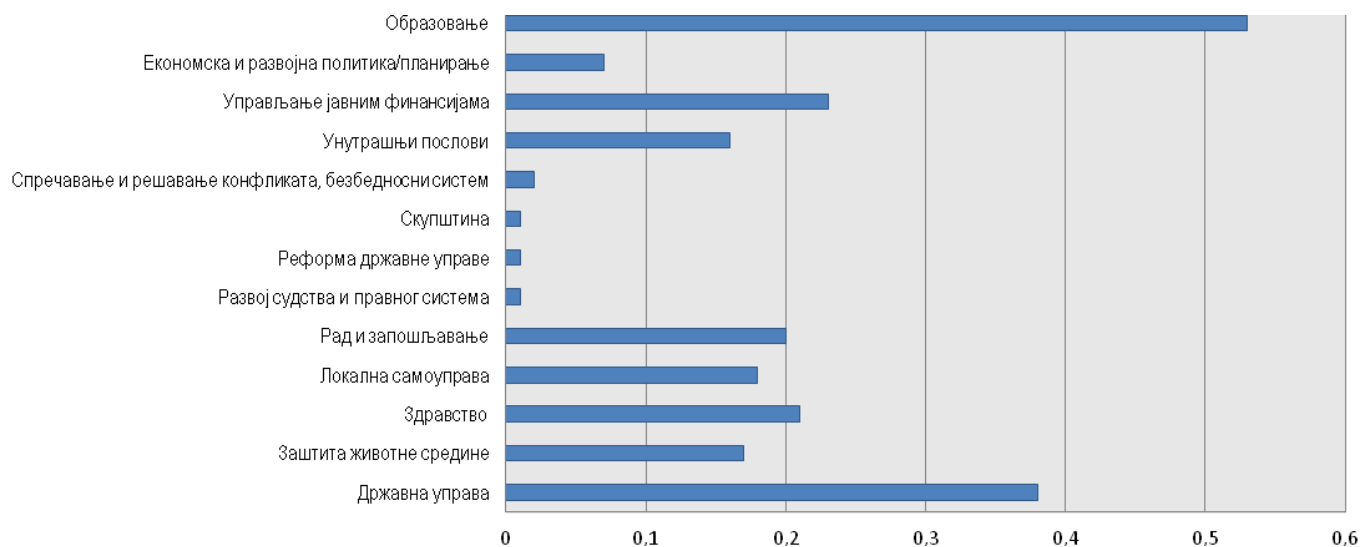
КРАЉЕВИНА ШВЕДСКА – 13,55**КРАЉЕВИНА НОРВЕШКА – 13,18****РЕПУБЛИКА ТУРСКА – 1,58**

РЕПУБЛИКА АУСТРИЈА – 1,74**ХОЛАНДИЈА – 1,56****ЧЕШКА РЕПУБЛИКА – 1,39****РЕПУБЛИКА ФРАНЦУСКА – 4,18**

РЕПУБЛИКА СЛОВАЧКА – 0,43**КРАЉЕВИНА ДАНСКА – 3,13****РЕПУБЛИКА ГРЧКА – 3,2****РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА – 0,02****ВЕЛИКО ВОЈВОДСТВО ЛУКСЕМБУРГ – 1,13**

УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ – 5,6

Анекс 2 – Преглед обука одржаних у 2011. години у области координације међународне помоћи**Програмирање**

БР	НАЗИВ ОБУКЕ	БРОЈ РЕАЛИЗОВАНИХ ОБУКА	УКУПНО УЧЕСНИКА
1	Основе припреме и управљања пројектима	2	39
2	Процес програмирања међународне помоћи, идентификација и израда нацрта предлога пројекта	1	48
3	Израда логичке матрице пројекта	1	27
4	Израда предлога пројекта	1	36
5	Студија изводљивости и анализа трошкова и користи	1	21
6	Израда буџета пројекта	1	23
7	Програмирање за ИПА III (Економски развој) и ИПА IV (Развој људских ресурса)	1	19
УКУПНО		8	213

Децентрализовани систем управљања фондовима ЕУ

БР	НАЗИВ ОБУКЕ	БРОЈ РЕАЛИЗОВАНИХ ОБУКА	УКУПНО УЧЕСНИКА
1	Контролно окружење и управљање ризиком	4	65
2	Јавне набавке и управљање уговорима-РАДОВИ-Fidic 1. део	1	35
3	Јавне набавке и управљање уговорима-РАДОВИ-Fidic 2. део		0
4	Финансијско управљање - општи принципи	1	37
5	Јавне набавке и управљање уговорима-ГРАНТОВИ	5	117
6	Управљање људским ресурсима и ДИС	4	47
7	Интерна ревизија	3	80
8	ИПА и децентрализовано управљање (акредитација и пренос овлашћења за управљање фондова)	1	21
9	Неправилности (ИПА I-IV оперативне структуре)	1	11

БР	НАЗИВ ОБУКЕ	БРОЈ РЕАЛИЗОВАНИХ ОБУКА	УКУПНО УЧЕСНИКА
10	Неправилности	10	161
11	Мониторинг и евалуација (надзор и процена) у ИПА III и IV оперативним структурама	3	60
12	Финансијско управљање-Мониторинг Н+3 правила у ИПА III и IV оперативним структурама	1	41
13	Финансијско управљање-исплата уговарачима: административне контроле и контроле/провере на лицу места		0
14	Финансијско управљање-исплата уговарачима: верификација трошкова	2	70
15	Јавне набавке и управљање уговорима - УСЛУГЕ	5	128
16	Јавне набавке и управљање уговорима-СРЕДСТВА (ИПА III и IV оперативне структуре)	1	29
17	Јавне набавке и управљање уговорима-СРЕДСТВА	4	86
18	Јавне набавке и управљање уговорима-Twining	2	25
19	Јавне набавке и управљање уговорима-РАДОВИ	3	52
20	Јавне набавке и управљање уговорима-РАДОВИ	2	59
21	Основе децентрализованог система управљања фондовима ЕУ (ДИС)		0
УКУПНО		23	1.124

Прекогранична сарадња (друга ИПА компонента)

БР	НАЗИВ ОБУКЕ	БРОЈ РЕАЛИЗОВАНИХ ОБУКА	УКУПНО УЧЕСНИКА
1	Радионице за спровођење пројеката	9	447
УКУПНО		9	447

Анекс 3 – Списак споразума о међународној помоћи закључених у 2011. години

Редни број	Назив	Опис
1.	Задуживање Републике Србије код Societe Generale уз гаранцију Светске банке.	Република Србија задужиће се за кредит у еврима у противвредности износа до 400.000.000 америчких долара, код Societe Generale банке, уз гаранцију Светске банке, за финансирање буџетског дефицита и рефинансирање дуга. Задуживање ће се извршити закључивањем уговора о дугорочном кредиту између Републике Србије, као зајмопримца, Societe Generale, као зајмодавца и Светске банке, као гаранта Банци по задужењу Републике Србије.
2.	Споразума о кредиту између Републике Србије и Европске уније и Народне банке Србије.	Споразум о кредиту се односи на макрофинансијску помоћ Републици Србији у износу од 200.000.000 евра.
3.	Оквирног уговора о зајму за доделу појединачних зајмова између KfW и Републике Србије и Народне банке Србије као агента.	Вредност зајма је до 100.000.000 евра. Република Србија ће усмерити укупни износ појединачних зајмова партнерским банкама у складу са условима утврђеним у сваком Уговору о појединачном зајму, а партнерске банке ће бити обавезне да тај износ врате Републици Србији, на начин који ће бити утврђен у сваком Уговору о појединачном зајму. Зајмопримац, кога представља Агент, даће појединачне зајмове партнерским банкама у складу с посебним Уговором о кредитирању. Камата се утврђује у складу са сваким Уговором о појединачном зајму и то осим ако се не примењује фиксна каматна стопа, у случају промотивних зајмова, по годишњој стопи једнакој укупном износу (i) ЕУРИБОР за релевантни каматни период, плус (ii) маржа која се утврђује у сваком Уговору о појединачном зајму. У случају зајмова за развој, по годишњој фиксној каматној стопи која се дефинише након ангажовања износа појединачног зајма, на начин који ће бити даље утврђен у одговарајућем Уговору о појединачном зајму. Укупна обрачунска маржа на пакет два појединачна зајма, који се састоји од појединачног промотивног зајма и појединачног зајма за развој, очекује се да индикативно буде у распону између 1,5% и 3,0% годишње. Агенцијска провизија је у износу од 0,25% од неотплаћеног износа главнице.
4.	Кредит у износу од 250.000.000 евра користи ће се за финансирање пројеката намењених за мала и средња предузећа и пројеката намењених за предузећа средње тржишне капитализације.	Уговор о гаранцији ЕПС електронска бројила између Републике Србије и Европске инвестиционе банке, закључен 29. новембра 2010. године, у Београду.
6.	Финансијски уговор Коридор 10 Аутопут (Е-80) Фаза 1 између Републике Србије и Европске инвестиционе банке.	Финансијски уговор Коридор 10 Аутопут (Е-80) Фаза 1 између Републике Србије и Европске инвестиционе банке, закључен 29. новембра 2010. године, у Београду, Република Србије.
7.	Споразума о зајму између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.	Споразум о зајму између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој (Други програмски зајам за развој јавних финансија).
8.	Финансијски уговор (Апекс зајам за мала и средња предузећа и предузећа средње тржишне капитализације II/A) између Републике Србије и Европске инвестиционе банке и Народне банке Србије.	Кредит у износу од 250.000.000 евра користи ће се за финансирање пројеката намењених за мала и средња предузећа и пројеката намењених за предузећа средње тржишне капитализације.
9.	Финансијски уговор (Апекс зајам за мала и средња предузећа и предузећа средње тржишне капитализације II/B) између Републике Србије и Европске инвестиционе банке и Народне банке Србије.	Кредит у износу од 250.000.000 евра користи ће се за финансирање пројеката намењених за мала и средња предузећа и пројеката намењених за предузећа средње тржишне капитализације.
10.	Уговор о гаранцији Фиат компакт аутомобили Србија/Ц између Републике Србије и Европске инвестиционе банке.	Финансијски уговор под називом „Фиат компакт аутомобили Србија/Ц“ између Европске инвестиционе банке и Фиат аутомобили Србија д.о.о. у износу од 150.000.000 евра користиће се ради спровођења пројектних инвестиција, у периоду 2010-2013, за реновирање, проширење капацитета и увођење

Редни број	Назив	Опис
		иновација у постојећу фабрику аутомобила у Крагујевцу (Република Србија).
11.	Уговор о гаранцији Фиат компакт аутомобили Србија/Д између Републике Србије и Европске инвестиционе банке.	Финансијски уговор под називом „Фиат компакт аутомобили Србија/Ц“ између Европске инвестиционе банке и Фиат аутомобили Србија д.о.о. у износу од 50.000.000 евра користиће се ради спровођења пројектних инвестиција, у периоду 2010-2013, за реновирање, проширење капацитета и увођење иновација у постојећу фабрику аутомобила у Крагујевцу (Република Србија);
12.	Споразум о зајму (пројекат осигурања ризика у случају елементарних непогода за Југоисточну Европу и Кавказ) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.	Споразум о зајму (Пројекат осигурања ризика у случају елементарних непогода за Југоисточну Европу и Кавказ) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, потписан 12. јула 2011. године у Београду.
13.	Уговор о гаранцији (ЕПС Пројекат за Колубару) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој.	Уговор о гаранцији (ЕПС Пројекат за Колубару) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој, потписан 28. јула 2011. године у Београду.
14.	Зајам за општинску и регионалну инфраструктуру А и Б - зајам Европске инвестиционе банке.	Национална стратегија одрживог развоја, Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007. до 2012. године, Национална стратегија привредног развоја Републике Србије од 2006. до 2012. године.
15.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Румунија-Србија на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Румунија-Србија на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину
16.	Финансијски споразума између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Бугарска-Србија на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Бугарска-Србија на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину
17.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм транснационалне сарадње „Југоисточна Европа“ на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Програм транснационалне сарадње „Југоисточна Европа“ на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента
18.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Босна и Херцеговина -Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2008. годину.	Дефинисана су правила и процедуре који се односе на реализацију помоћи, као и принципе по којима ће се управљати поменутом помоћи
19.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Хрватска - Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2008. годину	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Хрватска - Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне
20.	Меморандум о разумевању за помоћ Владе Краљевине Норвешке Републици Србији 2011.	Утврђују се општи услови и правила развојне сарадње Републике Србије и Владе Краљевине Норвешке.
21.	Споразум о заједничком спровођењу ИПА Јадранског програма прекограничне сарадње.	Налаже се органима државне управе и стручним службама Владе да размотре могућност да својим програмима посебног стручног усавршавања државних службеника предвиде стажирање, као посебан облик стручног усавршавања у области европских интеграција, у институцијама ЕУ и у јавним институцијама држава чланица ЕУ, у складу са чим ће да упуте државне службеника, изабране на конкурс у оквиру пројекта "Европске интеграција - програм стипендирања" Еугоре Aid/128558/C/SER/RS, на учешће у програмима стажирања.
22.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и

Редни број	Назив	Опис
	Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину.	Европске комисије за Програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента.
23.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Јадрански Програм транснационалне сарадње на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична сарадња за 2010. и 2011. годину.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за Јадрански Програм транснационалне сарадње на основу инструмента за предприступну помоћ (ИПА) компонента прекогранична.
24.	Меморандум о разумевању о спровођењу „ИПА Програма прекограничне сарадње Бугарска-Србија“.	Правила и процедуре који се односе на реализацију помоћи ЕУ и детаљније дефинишу задаци, одговорности и узајамни односи релевантних институција земаља које учествују у програму.
25.	Измене и допуне Финансијског споразума за IPA 2007 (програмски пакет).	Финансијским споразумом између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница дефинише се национални програм којим се финансирају пројекти одобрени у оквиру прве IPA компоненте - Помоћ транзицији и изградња институција за 2007. Годину.
26.	Измена и допуна Финансијског споразума за IPA 2010 (програмски пакет).	Финансијским споразумом између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница дефинише се национални програм којим се финансирају пројекти одобрени у оквиру прве IPA компоненте - Помоћ транзицији и изградња институција за 2010. годину.
27.	Закључак о прихватању Образложења о потреби усвајања измена и допуна Финансијског споразума за IPA 2008 (програмски пакет).	Финансијским споразумом између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница дефинише се национални програм којим се финансирају пројекти одобрени у оквиру прве IPA компоненте - Помоћ транзицији и изградња.
28.	Уговор између Владе Републике Србије и Немачке организације за техничку сарадњу о реализацији пројекта „Техничка помоћ за спровођење правне реформе у Републици Србији“.	Области пројектне сарадње, активности и доприноси уговорних страна у сврху спровођења пројекта.
29.	Усвајање Финансијског споразума за IPA 2011 (програмски пакет).	Финансијским споразумом између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница дефинише се национални програм којим се финансирају пројекти одобрени у оквиру прве IPA компоненте - Помоћ транзицији и изградња институција за 2011. Годину.
30.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Србија - Црна Гора у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2008. годину.	Дефинисана су правила и процедуре који се односе на реализацију помоћи, као и принципе по којима ће се управљати поменутом помоћи.
31.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Босна и Херцеговина - Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2010. годину.	Дефинисана су правила и процедуре који се односе на реализацију помоћи, као и принципе по којима ће се управљати поменутом помоћи.
32.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Хрватска - Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2010. годину.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Хрватска - Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2010. годину.
33.	Финансијски споразум између Владе Републике Србије и Европске комисије за прекогранични програм Црна Гора - Србија у оквиру компоненте прекограничне сарадње Инструмента предприступне помоћи, за 2010. годину.	Дефинисана су правила и процедуре који се односе на реализацију помоћи, као и принципе по којима ће се управљати поменутом помоћи.